

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

580. SAYI NİSAN
2025

FİYAT:
85 TL

KALBİMİZİN NE KADARINI
KULLANIYORUZ?

İRİS ART: GÖZDEN
İLHAM ALAN SANAT

EĞİTİMDE YAPAY ZEKA
UYGULAMALARI

BEYAZ
ATEŞ

AŞKIN
GÜZELLİĞİYLE DİR

YAYGINLAŞAN
KUMAR FELAKETİ

DİJİTAL
TSUNAMI

GÖKLERİN, YERİN VE DAĞLARIN
YÜKLENMEKTEN ÇEKİNDİKLERİ
EMANET

**Abone olarak
Zafer ve Arkadaş Çocuk
dergilerimize destek olan
siz dostlarımıza
çok teşekkür ediyoruz.**

GERÇEĞE DOĞRU
zafer
BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

Yeryüzü, Yıldızlar ve İkisi Arasında Yarattığı Sayısız Şey ile
ARKADAŞ
Çocuk Dergisi

**Zafer Dergisi
İletişim Bilgileri**
abone@zafdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

Sizlerle Nisan 2025

Merhaba değerli dostlarımız,

Mıknatısın etkisine girip şaşan pusula gibi insanın da hal ve hareketlerini etkileyen, pusulasını şaşırtan etkenler var hayatta. Bir gün mescidde Peygamber Efendimizi (asm) dinleyen insanların dikkatleri dışarıdan gelen seslerle dağıldı. Çarşıya bir ticaret kervanı gelmişti. Gerek ihtiyaçlarını karşılama telaşı, gerekse ticari menfaat kaygısıyla insanlar çarşıya koşuştular. Peygamberimiz öylece ayakta kalmıştı...

O gün kalplerde hak ve hakikate yönelen pusulayı etkileyen bir etken varsa bugün onlarca, belki yüzlerce sayılabilir.

Şair, "Ah, kimselerin vakti yok/Durup ince şeyleri anlamaya..." dese de biz ümitsiz değiliz. Durup düşünenler de pek çok. Onlar için değer ki Rabbimiz Kur'an'ı inzal etmiş...

"Emanet" kavramı, bu ince konulardan birisi. Bu konunun hayatımız için anlamı çok büyük, insanı diğer yaratılmışlardan farklı kılan şey bu kavramda saklı.

Bediüzzaman Hazretleri, Ene Risalesi'nde ayette geçen emanet kelimesinin bir anlamının da ene, yani insanın benlik duygusu olduğunu söylüyor.

Gerçekten de insanlar arasındaki farkların kaynağı nedir diye sorsak, bunun en dikkat çekici cevaplarından biri eneleri olacaktır. Çünkü insanlar enelerine, benliklerine verdikleri anlama göre farklılaşıyorlar. Benliklerine verdikleri anlamlar nazarlarını, tercihlerini ve yollarını belirliyor...

Örnek olarak "ben Allah'ın kuluyum" diyen bir benlikle kendini bağımsız ve başıboş gören bir benliğin yolları aynı olmuyor... Ve bu yol hayatın her alanını kuşatıp ebe-

de doğru uzanıyor... Kendilerine Allah'ın kulu, misafiri, şahidi sıfatını verenler âlây-ı illiyyine, yani insanların ulaşabileceği kemal noktasına ilerlerken; kendilerini başıboş, âlemi de sahipsiz ve tesadüflerin eseri bilenler esfel-i sâfiline doğru gidiyorlar.

Bir tarafta peygamberlerin izinden ebedi başarıya yürüyenler; diğer yanda küçük birer firavun, nemrut, karun olarak ebedi şekavete doğru gidenler...

İşte bu insanları böylesine farklı yapan eneleri ve ona verdikleri anlam... Ene bunun için hem çok değerli hem de çok tehlikeli...

Çok değerli; çünkü insanın benliğine takılan özellikler birer ölçü oluyor ve insan o ölçülerle Rabbini tanıyor ve biliyor. Mesela 'sahip olma' duygusu ile 'sahip olma'yı biliyor, buradan da "ben bu evin sahibiyim, Allah da her şeyin sahibi" diyebiliyor. Böylece benliğine takılan pek çok duygu ve sıfat, Rabbinin sıfatlarını tanımak için insanın elinde ölçü oluyor.

Diğer taraftan insan bu ölçülerin ve duyguların asıl sahibini bilmezse, bunları kendine mal ediyor ve tanrılık iddiasına kadar düşüyor. Güneşin ışığını yansıttığını unutan aynanın güneşlik iddia etmesi gibi bir şey bu...

Bundan dolayı insanın benliği anahatar gibi, hem kendi anlamını açmasına hem Rabbini tanımaya vesile oluyor. "Kendini bilen, Rabbini biliyor."

...
Nisan sayımızı hazırlarken emeği, katkısı, duası olan herkese ve abone olarak destek olan abonelerimize teşekkür ediyoruz.

...
Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah'ındır...❖

— Editör

içindekiler

- 8 İris Art / Gözden İlham Alan Sanat
DOÇ. DR. RAŞİM SOYLU
- 9 Mısraların Anlam Yüklü Dünyası
MEHMET KERİMOĞLU
- 10 Söylenmemiş Aşkın Güzelliğiyledir
PROF. DR. KEMAL SAYAR
- 12 Dijital Tsunami
ÖMER GÜNDOĞDU
- 14 Gönül Dili
EZGİ AKGÜL
- 15 Dileğim / Aile Öyküsü
HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAH
- 16 Doğadaki İlahi Estetik / Tordylum'un Sanatla İşlenmiş Meyveleri
PROF. DR. FATİH SATIL
- 17 Allah Resulü'nden Müjdeli Haberler
HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM
- 18 Göklerin, Yerin ve Dağların Yüklenmekten Çekindikleri Emanet
ZAFER ARAŞTIRMA GRUBU
- 22 Ben, Dünkü Ben Değilim!
PROF. DR. Ş. HAKAN ATALGIN
- 23 Nurdan Damlalar / Şiir
AYDIN YEŞİLİRMAK
- 24 Kalbimizin Ne Kadarını Kullanıyoruz?
İBRAHİM KÖROĞLU
- 26 Rahmet Peygamberi ve Yağmur
SADIK YALSIZUÇANLAR
- 28 Eğitimde Yapay Zeka Uygulamaları
SEZER FİLİZ
- 30 Ben ki Kırık Bir Aynayım...
SELİM GÜNDÜZALP
- 32 Keşfedilmemiş Definelerden Devedikeni Tohumu
PROF. DR. METİN BÜLBÜL
- 33 Güzeldir Hayat
BEHİCE KATKAT
- 34 Hidayet / Tefekkürname
MEHMET SİNAN
- 35 Cehennemden Kurtulup Cennete Girmek Çok mu Zor?
ÜMİT ŞİMŞEK
- 36 Beyaz Ateş
Z. SADIK GÜNDOĞDU
- 38 Kapalı Alan Korkusu / Hayalin İçinden Öyküler
HÜSEYİN BURAK UÇAR
- 40 Çöldeki Saat
ÖMER SEVİNÇGÜL
- 42 Hatice'nin Hıristiyanlıktan İslam'a Yolculuğu
AYTEN YADİGAR
- 45 Kedi ve Sanal Âlem
İBRAHİM KÖSE
- 46 Yaygınlaşan Kumar Felâketi Toplumu Tehdit Ediyor
PROF. DR. SEFA SAYGILI
- 48 Kıyamet Alâmetleri
YUSUF YALÇIN
- 50 İhtar
GAMZE KOÇ
- 52 Küllü Bir Temizlik Faaliyeti Hacamat / Sünnet-i Seniyyeye İttibanın Beden ve Ruh Sağlığımız Üzerindeki Etkileri
MEFRA BİLGE DÖNMEZ
- 54 "İnsanın bu dünyada sağlam bir psikolojiyle varoluş amacını bulması ve buna uygun yaşaması nasıl mümkün olabilir?"
**FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN**
- 56 Allah'ı Anlatmak İdeolojik Değil mi? / Bir Hatıra
PROF. DR. ÂDEM TATLI
- 59 Karikatür / Hal Dili
OSMAN SUROĞLU

SATIR / ARASI

Fiziksel hicret bir defaya mahsustu, oldu, bitti. Bugün yapacağımız hicret, zihinsel olandır. İçtenlikle, 'Ben buyum ve yaşantım bunu gerektirir' mülahazasıyla yapacaksın.

— Rasim Özdenören

GÖNÜL

Bahar gelip mor lâleler açanda,
Gönüller mest olur, diller konuşur.
Yayla türküleri neşe saçanda
Dağ taş dile gelir, seller konuşur.
Engin semalarda süzülürken ay
Olur kerpiç evler bir sırça saray
Gönlüm gönül değil, gerilmiş bir yay
Hırçın eller vurur, teller konuşur
Tek bir tebessüm binbir hüznü kovar
Âlemde sevgiden güzeli ne var?
Haz verir ruhuma asude bahar
Lâleler cûş eder, güller konuşur.

— Abdullah Satoğlu

Hayat iki şekilde yaşanır:
ya hiç mucize yokmuş gibi ya da her şey
bিরer mucizeymiş gibi.

— A. Einstein

Cenâb-ı Hak (cc) buyuruyor:
“Onlar hâlâ Kur'an'ı gereği gibi düşünüp
anlamaya çalışmazlar mı? Eğer o Allah'tan
başkası tarafından indirilmiş olsaydı,
mutlaka onda birçok çelişkiler bulurlardı.”

(Nisa Sûresi, 82. ayetin meali)

Peygamber Efendimiz (asm) şöyle dua etti:
“Allah'ım!
Kötü ahlâklı olmaktan,
fena işler yapmaktan ve
yanlış inançlara sapmaktan sana
sığınırım!..”

(Tirmizi, Daavat, 127)

Kahramanlık yerine göre şehitliği, gaziliği
göze almaktır. Üretmek; tarım, hayvancılık
yapmak, girişimci olup şirket kurmaktır.
Dil öğrenmek dünyaya açılmaktır. Kitap
okuma alışkanlığı kazanmaktır.

— Ömer Hatunoğlu

İnsan hayattaki var olma amacını
bulamadığı takdirde, kendini hazlarla
cezalandırır.

— V. Frankl

Bazı zamanlarda gider, bir taş ustası
bulur seyrederim.
Adam belki yüz kere vurur taşta. Ama
değil kırmak, küçücük bir çatlak bile
oluşturamaz.
Sonra birden, yüz birinci vuruşta taş ikiye
ayrılır.

İşte o zaman anlarım ki; taşı ikiye bölen
o son vuruş değil, ondan öncekilerdir.

— J. Riis

Hiçbir şeyin yapılamayacağı sadece
iki gün vardır. Birine dün, diğerine yarın
denir. Her şey için zamanın vardır, ona da
şimdi denir.

— Selçuk Yıldırım

Modern dünyanın temel krizlerini us-
talıkla analiz eden Fransız yazar Rene
Guenon'un üç tespiti:

1. Hak her şeye galiptir.
2. Batı modernizmi, insanı köklerinden koparan bir illüzyondur.
3. Kötüden iyi çıkacak olsa bile bu kötü-
lüğün karakterini değiştirmez.

İşin aslı, bir otun bile iddiası vardır.
Asfaltı parçalar, betonu deler, kayanın
içinden çıkar...
Fakat bu iddiasını dillendirmez.

— İbrahim Tenekeci

Sadettin Ökten'den hayatı güzelleştiren
dört formül:

1. Büyüklere, zarafet libasını giymiş
insanlara bakın.
2. Güzel insanlara temas edin,
bulamıyorsanız kitaplarına bakın.
3. Tabiatı kaçırmayın.
4. Dingin bir vakitte içinizdeki zarif cevheri
yakalayın.

Tablacı hükmünde olan insanlara
(nimetler için) bir fiyat veriyoruz. Acaba,
asıl mal sahibi olan Allah ne fiyat istiyor?

— Bediüzzaman Said Nursi

Bir insanın değerinin, ilgi duyduğu şeylerin
değeriyle ölçüldüğünü aklından çıkarma.

— M. Aurelius

SATIR ARASI NOTU:

İki şey başarının sırrıdır:

- 1- Ustalardan ustalığı öğrenmek.
- 2- Kendini güncellemek.

Gözden İlham Alan Sanat

İris Art

DOÇ. DR. RASİM SOYLU

YURT DIŞI seyahatimde bir Avrupa şehrinde sanat müzeleri ve galerilerini gezerken bir İRIS ART adıyla bir sanat galerisi gördüm. İçeriye girip gezdiğimde insan gözünün siyahı olarak tarif edilen irisin fotoğraflarını çeken ve sergileyen bu galeri aslında turistlerin gözlerinden fotoğraf çekip bir tablo haline getiren bir müesseseymiş. Ancak bu durum orada soyut bir resim olarak sergilenen göz irisinin, benzersiz ve biricik tasarımındaki ihtişamı hiç de gölgelemediğini fark ettim. Herkes burayı bir sanat galerisi olarak geziyor ve gözdeki harika tabloyu yakından temaşa ediyordu.

Milyonlarca insanın retina izi ve irisi benzersizdir. Sanat diliyle biriciklik olarak tarif

edilen bu özgün tasarım insanın yüzü, parmak izi hatta ayak izinin benzersizliği gibi ilahi bir tasarım mucizesidir. Bugün bunu bilgisayar, internet ve yapay zekâ imkânları ile biraz daha iyi anlayabiliyoruz.

Biriciklik mucizesinin gerçekleşebilmesi için, ilk insandan kıyamete kadar gelecek tüm insanların yüzleri, parmak izleri, retina izleri hatta sesleri bir sistemde kayıtlı olmadan ve gözden geçirmeden yeni ve benzersiz tasarım mümkün değildir. Biriciklik mucizesi, bir yandan Allah'ın sanatını gösterirken diğer yandan da her şeyi kuşatan ilmine şahit olmaktadır.

Mesela bir ressam ne kadar çok özgün ve orijinal tasarımlar yapsa bile belli bir süre

Fotoğraf: Rasim Soylu

Fotoğraf: Rasim Soylu

sonra kendini tekrarlamaya ve benzerlerini yapmaya başlayacaktır. Oysa yaratılanlarda bu tekrarı görmüyoruz. Demekki tüm yaratılanlar Allah'ın ilmindedir ve yeni yaratıklarını önceden yarattıklarına benzetmemektedir.

Üstelik biriciklik mucizesi insan ile sınırlı da değildir. Milyarlarca dantel gibi işlenmiş kar tanesinin benzersizliği de öteden

beri meşhurdur. Acaba bitkiler ve hayvanlar âlemi incelenirse onlarda da görülmeyecek midir? Arılardan karıncalara, böceklerden kelebeklere, çiçeklerden yapraklara, meyvelerden tohumlara, atomlardan yıldızlara hatta galaksilere kadar her şeyin suretinde ve görünümünde benzersizlik ve biriciklik açıkça okunacaktır. Tabi ki okumayı bilene.❖

Mısraların Anlam Yüklü Dünyası

MEHMET KERİMOĞLU

*Sâlihın olur vücûdu rahmet-i halk-ı cihân
Hâkim olan sâlih olsa sâlih olur sayırân.
— Taşlıcalı Yahyâ*

Günümüz Türkçesiyle: İyi insanların varlığı tüm insanlık için rahmet vesilesidir. Örnek alınacak konumda olanlar salih olursa diğer insanlar da (onlara benzemek suretiyle) salih olurlar.

Dinin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sâhibi, günah işlemekten kaçınan kimseler toplumlar

için bir rahmet vesilesidir. İyiliği emredip yapan, kötülükten men edip kaçınan bu insanlar, toplumlarının örnek önderleridir. Onların olduğu yerde huzur vardır, güven vardır, mutluluk vardır.

Lider konumunda olan insanların salih olmaları çok daha önemlidir. Çünkü onlar temsil makamındadırlar, taklit edilirler. Lider kadrosunda olan insanların yönetilenler üzerindeki etkisini teşbihi bir temsille anlatan “Balık baştan kokar” atalar sözü çok anlamlıdır.❖

Söylenmemiş Aşkın Güzelliğiyedir

PROF. DR. KEMAL SAYAR

*“Söylenmemiş aşkın güzelliğiyedir
Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir
İnsan yağmur kokan bir sabaha karşı
Hatırlar bir gün camı açtığını
Duran bir bulutu, bir kuş uçuşunu
Çöküp peynir ekme yediği bir taşı
Bütün bunlar aşkın güzelliğiyedir.”*

AHMET Muhip Dranas'ın “Olvido” adlı anıt şiiri her okuduğumda etkiliyor beni. O yalınlıktan böyle bir başyapıt sökün etsin, insan hayrete düşüyor. Sözün kudreti bu olsa gerek.

Benim işim, insan öyküleri dinlemek. Öykülerdeki kırılmalar hep ilgimi çekiyor. Sözgelimi, birbiriyle geçinemeyen, artık gırtlak gırtlığa gelmiş bir çiftin öyküsünü üç ya da beş yıl geriye sardığınızda, birbirine sırlıklam âşık iki kişiyle karşılaşıyorsunuz. Yaşanan her an, kendi gerçekliğini getiriyor. Geçmişin hatırası unutuşla solabildiği için,

ne sevinç, ne de keder sonsuza dek hükmünü yürütebiliyor.

Unutabilmenin de kendisine mahsus zevkleri var. Acı, içimizde sonsuza dek yaşamadığı için hayata tutunabiliyoruz. Geleceğin daha güzel olacağına dair bir ümit besliyoruz. Böylece ayakta kalıyor, sevmeye, çalışmaya devam ediyoruz. “*Ey ömrün en güzel türküsü Aldanış / Aldan! Gelmiş olsa bile ümitsiz kış.*”

İnsan aldanmayı istiyor. Ölümün ve acının kol gezdiği bir dünyada başka türlü nasıl direnebilir?

Her aşk, sonsuza dek sürme istidadı taşıyor. Severken aklımıza ayrılık gelmiyor. Ayrılığı sevdaya dahil etmiyoruz. Tıpkı yaşarken ölümü düşünmek istemediğimiz gibi. Şeylerin zeval bulması, yokluğa karışması, ağzımızın tadını bozuyor. Hep bir yenileniş duygusuyla, sil baştan yaşamak istiyoruz haya-

Bugün seviyor, yarın darlıyoruz. Oysa kanat takıp uçabilsek, gökyüzüne çıkıp da âlemi seyredilesek; yükselebilsek de ömür denen o kavisli ırmağı bir bütün olarak görebilsek; yağmur kokan bir sabaha karşı camı açıp da içimize gökyüzünü çekebilsek, mevcudatın yalnız aşk üzere yaratıldığını hissedeceğiz.

tı. Verilmiş her anı, bir armağana kavuşur gibi sevinçle tatmak istiyoruz.

Oysa azar azar çürüyor vücutlarımız. Söyleyecek sözlerimiz tükeniyor. Aynı kelimelerle konuşmaktan dilimiz aşınıyor. İnanmadığımız ülküler politik propagandayla kirleniyor. İnanmadığımız insanlar, hayatın bir yerinde bizi hayal kırıklığına uğratabiliyor. Bazen kendimize şaşırıyoruz. Yalan söyleyebilme yeteneğimize, kendimizi kandırabilme kudretimize. Hayat ilerledikçe, kendi cehennemimizin kara deliğine doğru çekiliyoruz. “*Herkesin bir kez kendi cehennemine inme-*

si gerekir” demişti Cesare Pavese. Kimimiz, hiç oradan çıkmıyor. Kimimiz, aldanişın vaatlerine kanarak orayı cenneti sanıyor.

Her yerde insanlar kendilerini övmek ihtiyacı duyuyor. “Ben boşuna yaşamadım” demek ihtiyacı, aynaya bakmak ihtiyacı duyuyor. Günübirlik sözlerin arasına kişisel propagandanın kırılğan şivesi karışıyor. İşte o kadar kırılğanz. Vücutlarımız gibi, kimileyin ruhlarımız da çürüyor. O yüzden, birisi bize var olduğumuzu söylesin istiyoruz. Birisi bize sahici insanlar olduğumuzu hatırlatsın. Hayatımızı övülmeye değer bulsun.

Söylediğim sözlerle hayatım arasında günbegün derin bir yarık oluşuyor. Ruhuma şifa olsun diye yazdığım her kelime, ona ayıracak bir sessizliğim yoksa, yarımı daha da onulmaz kılıyor. Yazmak tehlikeli. Yazmak insanın hançeresinden bir neşide gibi fırlamıyorsa eğer, endişeyi tırmandırıyor. Söz, sükûtle taçlanmıyorsa yerlere düşüyor. Bir ruhtan çıkıp başka bir ruha değişiyorsa sözün anlamı var.

Üzerimdeki bütün maddi örtüleri atsam benden geriye ne kalacak? Mesleğimin, toplumsal rollerimin, imgelerimin dışındada kimim ben? İnebildim mi kendi cehennemime? Cennetin kokusu yokladı mı hiç ruhumu? Kelimelerin nüfuz edemediği bir ‘sidretü’l-münteha’m var mı benim? Daha önemlisi, bir miracım var mı?

İnsan sadece anda yaşıyor. O uzun, o büyük şimdinin coğrafyasında. Bugün seviyor, yarın darlıyoruz. Oysa kanat takıp uçabilsek, gökyüzüne çıkıp da âlemi seyredilesek; yükselebilsek de ömür denen o kavisli ırmağı bir bütün olarak görebilsek; yağmur kokan bir sabaha karşı camı açıp da içimize gökyüzünü çekebilsek, mevcudatın yalnız aşk üzere yaratıldığını hissedeceğiz. Sessizliğin sesini duyacağız. Oraya kelimeler girmeyecek. Akıl orada yeri yok. Sadece teslimiyetin dile gelmez neşesi.

Hayat hâlâ damarlarımızda akmaya devam ediyorsa aşkın güzelliğiyedir.❖

Dijital Tsunami

ÖMER GÜNDOĞDU

DÜNYANIN geleceğinde yapay zekâ var. Yapay zekâ ve yazılımın nesnelere entegrasyonu gündelik hayatımızı şekillendirecek gibi görünüyor. Gündelik hayatımızı, kararlarımızı, hatta ülke yönetimlerini bile yakın gelecekte radikal bir şekilde değiştireceğini ve yeni boyutlar kazandıracaklarını tahmin etmek zor olmasa gerek. Ancak bu yenilikler karşısında pasif kullanıcı konumunda bulunmak değişim ve dönüşümün nesnesi olmayı peşinen kabul etmek anlamına gelecek.

Yapay zekâyı, büyük verilerin, yüksek kapasiteli bilgisayarlar ve akıllı algoritmalarla işlenmesi, tasnif edilmesi ve yorumlanması ve daha sonra da anlamlı sonuçların çıkarılarak insanların istifadesine sunulması şeklinde basitçe tanımlamak mümkün.

Gelişen sensör teknolojisiyle dünyada çok büyük miktarda veri toplanıyor. Buna büyük veri (big data) deniyor. Mesela, hastanelerde kan örnekleri veya çekilen filmler ve diğer tüm tahliller dijital olarak depolanı-

yor, kaybolmuyor. Trafikte mobese kayıtları, kredi kartı alışverişleri, insanların internette ziyaret ettiği siteler, insanların sosyal medyaları ve hatta navigasyonla insanların gittiği adreslerin hepsi kayıt altında.

Büyük veri artık hayatımızın bir parçası. Unutmamalıdır ki artık veriyi yöneten, dünyayı yönetir! Bunun en masumu reklamlardır. Sosyal medyada gezinirken insanların karşısına çıkan reklamlar, muhtemelen daha önce ziyaret ettikleri sitelerin tasnifinden süzülerek önlerine getirilmiştir. Yapay zekâ uygulamaları, hastalık teşhis ve tedavileri, akıllı ilaçlar, kişisel tedaviler, biyolojik silahlar, ülke yönetimlerini etkileme dahil birçok sahada kendini gösterecek. Dolayısıyla veriye sahip olan ve onu doğru değerlendiren kazanır. Bu noktada gençlerin yapay zekâ çalışmaları, en azından yapay zekâ farkındalıklarının olması önemlidir.

Yukarıdaki tavsiye, herkesin yapay zekâ çalışması anlamına gelmiyor. Ama herkes bir şekilde işlerine yapay zekâ katabilir. Dok-

tor olabilirler ama yapay zekâyı anlamalılar çünkü kısa bir süre sonra teşhis ve tedavi süreçlerinde yapay zekâ kullanmadan ilerlemeyecekler. Sokaktaki vatandaş da bunu az çok anlamalı. Çünkü artık hayatın her anında karşımıza çıkacak. Bizi ister istemez yönlendirecek, dikkat edilmezse yönetecek. Yönetme kısmının ise yazılım sahiplerinin çıkarları doğrultusunda olacağı tahmin edilebilir.

Veriler, tek başlarına bir anlam ifade etmezler, işlenmeleri gerekir. Verilerin yapay sinir ağları ve bulanık mantık gibi bir takım akıllı algoritmalarla değerlendirilmesi ve anlamlı sonuçların çıkarımı yapılır. Örneğin eskiden bilim insanları bir bölgedeki hastalığın haritasını istatistiksel olarak tespit ediyorlardı. Ama artık istatistikten farklı olarak toplanan kan örneklerinden o bölgedeki hastalıkların sebeplerini, tedavilerini, belki kimlerin potansiyel olarak bu hastalığa yakalanabileceğini, tedavi yöntemlerini ve önleyici tedavilerini tahmin ve tedavi süreçlerini geliştirmek mümkün olabilecek. Bir insanın yapamayacağı boyutlarda parametreler arasındaki ilişkiler kurulabilecek veya tahminler yürütülebilecek.

Peki bu kadar veri işlenebilir mi? Evet işleniyor ve işlenecek de. Özellikle gelişen 5G (hatta 6G) teknolojisiyle verilerin toplanması katlanarak artacak. Tüm elektronik cihazlar bir algılama cihazı olarak çalışacak ve nesnelerin interneti (IoT) teknolojisiyle hepsi internet üzerinden birbirine bağlanmış olacak. Bu verilerin işlenmesi sonucu, çıktılar kararlarımızı etkileyecek, bizi ve yöneticileri yönlendirecek ve belki de etrafımızdaki birçok makine ve cihaz yapay zekâ çıktılarını doğrultusunda kendi kendine çalışacak. İnsan tamamen pasif kalmaya bile tüm cihazların internet üzerinden birbirine bağlandığı, verinin aktarıldığı, işlendiği, sonuç-

ların çıkarıldığı bir döneme girdik, giriyoruz.

Bu kadar çok hesaplamanın yapılacağı kapasitede ve hızda bilgisayarlara duyulan ihtiyaç meselenin üçüncü ayağını oluşturuyor. Özellikle ihtiyaç duyulan hızlı hesaplama engeli, kuantum bilgisayarlarla aşılabilecek. Eskiden paralel hesaplama vs ile bir miktar aşılına çalışılan bu engel artık yüksek kapasiteye sahip hızlı bilgisayarlarla aşılabilecek.

Yakın gelecekte birçok mesleğin kaybolmasına, eğitim süreçlerinin ve karar verme mekanizmalarının değişmesine, topyekûn insan hayatının başkalaşmasına sebep olabilecek bu dijital tsunamii başta ülkemiz olmak üzere gelişmekte olan İslam dünyası nasıl karşılayacak veya nasıl baş edecek?

Kendi yapay zekâmızı üretme sorumluluğunu vakit geçirmeden üstlenmemiz gerekiyor. Eğer bu doğrultuda bugün, küçük bile olsa adım atılmazsa, yaklaşan tsunaminin dev dalgaları altında kalmak kaçınılmaz olur.

Gençliğimizi ve geleceğimizi bu yaklaşan—tedbir alınmazsa—tehlikeye karşı nasıl bağımsız hale getireceğiz?

Merhamet ve şefkatten uzak, duygusuz, arkasında büyük bir ekonomik savaşın ve ideolojinin olduğu teknolojinin bugün ancak pasif kullanıcılarıyız. Yapay zekâ çiplerinin ülkemiz de dahil bazı

ülkelere ihracatının kısıtlanacağı ifade edilmesine karşı bir atak olarak bazı yeni yapay zekâ araçlarının duyurulmasının borsada oluşturduğu dalgalanma, meselenin arkasındaki ekonomik savaşta açık ediyor.

Burada, haklı olarak bazı soruları sormamız ve kendi yapay zekâmızı üretme sorumluluğunu vakit geçirmeden üstlenmemiz gerekiyor. Teknolojilerin azımsanmayacak bir kısmının, toplumsal dinamikleri etkileme ve kullanıcı davranışlarını yönlendirme maksatlı geliştirildiği gerçeği göz önünde bulundurularak acilen kendi teknoloji felsefemizi ve sosyolojik yaklaşımımızı ortaya koymalı ve harekete geçmeliyiz. Eğer bu doğrultuda bugün, küçük bile olsa adım atılmazsa, yaklaşan tsunaminin dev dalgaları altında kalmak kaçınılmaz olur.❖

Gönül Dili

EZGİ AKGÜL

EŞİNE “Çirkin karı!” diyen adam tazminat ödemeye mahkûm edilmişti, hatırlarsınız. Geçen yıllarda da eşine “Sen adam mısın?!” diyen kadın ceza almıştı.

Güzel kararlar ama keşke iş buraya kadar gelmeden hallolsa ya...

Mesela; adamlar müşteri hizmetlerinde ki kadın ile konuştukları incelikle eşleri ile de konuşsa. Bankadaki kadın çalışanın yanında kibarlaştığı kadar, eşlerine karşı da aynı hassasiyeti taşısa. Sosyal medyada taktıkları maskeler aslında gerçek yüzleri olsa. Dünyada bir eşi kalmış gibi ona özel hissettirse. Başkalarına gösterdikleri sabrı eve gelince de gösterebilse.

Mesela; kadınlar saatlerce süslenip çıktıkları gezmelerde olduğu gibi evlerinde de bakımlı olsa. O kokular başkaları için değil de eşleri için sıkılsa. Misafire kurulan özenli

sofralar, aileler için de hazırlansa. İlgili denen şeyin sadece kadına gösterilen bir şey olduğuna inanmaktan vazgeçse. İltifat denen şeyden erkeklerin de en az kendileri kadar hoşlandığını kabul etse, eşini överken cimrilik etmese.

Değil mi... Bizim ciddi ciddi kendimizi anlatamama ve anlatılanı anlayamama problemimiz olduğunu düşünüyorum.

Ama maalesef bazen işler şuraya kadar gelebiliyor işte.

Üslupsuzluğu uyardığında da “İyi de ben yalan söylemiyorum ki gelsin yüzüne de söylerim” terör örgütü var. Gerçek olan bir şeyi yaptıkları için, doğru bir şey yaptıklarına inanıyor bunlar. Bir adam karısının ne kadar güzel bir bedene sahip olduğundan bahsetse mesela, söylediği şey doğru olsa bile yaptığı şey doğru değildir. Bir insan de-

dikodu yapsa mesela, söyledikleri gerçek olduğu için adı dedikodu olur. Gerçek bir şey her zaman doğru bir şey değildir. Bu mesele de buna benziyor, doğru bir şey yanlış bir şekilde söylendiğinde işler hep daha kötüye gidiyor.

İnsanın başına ne geliyorsa en çok dili yüzünden gelmiyor mu cidden ya? Geçmişime dönüp bakıyorum, başıma ne kötülük geldiye ya da ne iyilik bulduysam bir şekilde dilimi yanlış ya da doğru kullanmamdan kaynaklanmış. Bazen kapıları açmışım dil anahtarını ile, bazen kuyunun dibinde tek başıma kalmış ve yine oradan “dilimi tutunca” kurtulmuşum.

İngilizce, Arapça kolay...

Gönül dilini kaçımız ana dili gibi konuşuyoruz ve buna ne kadar hevesliyiz ki?❖

Aile Öyküsü

Dileğim

HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAN

DİNLEDİĞİM şu öykü beni derinden etkiledi.

Bir öğretmen, evinde öğrencilerinin ödevlerini kontrol ediyordu. Kocasını da işten gelmiş ve bir köşede cep telefonuyla meşgulü.

Biraz geçmişti ki, öğretmen elindeki ödev kâğıdına bakarken ağlamaya başladı. Kocasını, “Ne oldu?” diye sordu.

Eşi, “Dün öğrencilerime ‘Dileğim’ konulu bir şeyler yazmaları için ödev vermiştim” dedi, ve tamamladı, “Bu kâğıttaki cümleler...”

Kocasını meraklanmıştı, “Ne yazıyor ki seni ağlattı?”

Öğretmen eşi, “Şunlar” dedi ve okumaya başladı:

“Benim dileğim akıllı telefon olmak. Çünkü annem ve babam akıllı telefonlarını çok seviyorlar. Telefonlarına bakarken benimle ilgilenmeyi bile unutuyorlar. Babam ofisten yorgun da gelse telefonuna vakit ayırıyor ama bana ayıramıyor. Telefonları çaldığında, hemen bakıyorlar ama ben bir şey söylediğimde o kadar önem vermiyorlar... Onlarla oyun oynamak istiyorum ama benimle değil akıllı telefonlarıyla oynuyorlar. İşte bunun için ben akıllı telefon olmak isterdim.”

Kocasını da duygulanmıştı. “Kim yazmış bunu çok yazık?” diye sorduğunda ise aldığı cevap dinlediği yazıdan çok daha etkileyici idi:

“Oğlumuz!..”❖

Tordylium'un Sanatla İşlenmiş Meyveleri Doğadaki İlahi Estetik

PROF. DR. FATİH SATIL

DOĞADA, her bitkinin kendine has bir güzelliği ve yaratılışında ince bir sanatı vardır. Bunlardan biri de Tordylium bitkisidir. Bu bitki, meyvelerinin görünüşü ve yapısı ile dikkat çeker.

Tordylium (Torytoryum) cinsi bitkiler, Apiaceae (Maydanozgiller) familyasına ait olup genellikle küçük, beyaz çiçekleri ve karakteristik meyveleriyle bilinir. Boncuklara benzeyen meyveler 5-8 mm uzunluğunda olup dairesel ve disk şeklinde, yassı ve kenarları kanatlıdır. Tordylium kelimesi, Antik Yunanca "dönen torna" anlamına gelir. Meyvelerin yuvarlak biçimlerine ve kenarlarının oyuk olmasından dolayı bu isim verilmiştir.

Tordylium'un meyveleri bu dış görünüşleri itibarıyla ustalıkla hazırlanmış bir şekerlemeyi andırır. Bu meyveler, sadece bir bitkinin tohumunu taşımakla kalmaz, üzerindeki ince sanatla aynı zamanda sanatkârının ne kadar büyük bir ilim ve sanat sahibi olduğunu

nu düşündürür. Her detayında bir amaç, bir hikmet gizlidir. Meyvenin parlak dokusu, insanı cezbedecek bir çekiciliğe sahipken, içeriğindeki bileşenler de bitkinin devamlılığını sağlayacak bir denge ile var edilmiştir. Hem göze hitap eden hem de biyolojik işlevlerini kusursuz bir düzen içinde yerine getiren bu yapısı ile tam bir ibret vesilesidir.

Düşünüldüğünde, süs amaçlı renkli bir boncuk eşyayı yapmak için bile büyük bir emek ve bilgi gerekir. Uygun malzemeler se-

çilir, doğru ölçülerde karıştırılır, belirli sıcaklıklarda işlenir ve uygun şekil verilir. Eğer bir insan elinin ürettiği bu küçük boncuk parçası bile böylesine bir çaba gerektiriyorsa, doğada bulunan ve bambaşka işlevleri olan bir meyvenin bu kadar mükemmel olması tesadüf olabilir mi? Elbette ki hayır. Bu, her bir detayı ince bir hesapla tasarlayan bir Yaratıcı'nın ilim ve kudretinin en güzel yansımalarından biridir.

Bir tohumun toprağa düşmesi, filizlenmesi, zamanla gelişip çiçek açması ve ardından böylesine harika bir meyveye dönüşmesi, aslında gözümüzün önünde her an gerçekleşen büyük bir mucizedir. Ancak buna alışmış nazarlarımız, bu olağanüstü süreci sıradanmış gibi algılamamıza neden olur. Oysaki bu düzeni ve uyumu fark edebilen bir göz, her şeyin ardında büyük bir ilmin ve sanatın olduğunu görür.

Tordylium bitkisinin meyvelerine bakarken sadece bir bitki değil, aynı zamanda doğadaki mükemmel düzenin bir yansımasını görüyoruz. Renkleri, şekilleri, tatları ve işlevleriyle, doğanın her köşesinde sergilenen sanatın küçük ama etkileyici bir örneği... Bu sanatın farkına varan her insan, onun sahibine olan hayranlığı ve takdiri bir kez daha artacaktır.

Peki, çiçek ve meyveler neden bu kadar sanatlı ve süslü yaratılmışlardır hiç düşündünüz mü?

Güzellikleri yaratıp da onları seyredecek gözler yaratmamak, her şeyi hikmetle yaratıp da onları düşünecek akıllar yaratmamak, hakikate de hikmete de uygun olmazdı.

Sonsuz ilim, hikmet ve sanat sahibi Allah, bitkileri acayip şekillerde yaratıp, mükemmel süslemelerle süslendirip, güzel kokularla kokulandırarak, akıl ve şuur sahibi mahlûkatının, özellikle biz insanların dikkatlerini çekiyor. Bunlardaki sanatlara bakıp düşünmemizi istiyor.

Öyleyse çevremizdeki güzellikleri yaratan Allah'ı bu güzel sanatlarıyla tanıyalım, bize bunlarla verdiği mesajları okumaya çalışalım...❖

Allah Resulü'nden Müjdeli Haberler

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

Hz. Peygamber (asm) buyurdu ki:
"İnsanda bir organ vardır. O sağlıklı ise bütün vücut sağlıklı olur. Eğer o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin o kalptir."

(Buhari, İman, 29)

İbni Mesud (ra) naklediyor:
Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"Allah'ın rahmetinden ümidini kesmeyen fasık, Allah'ın rahmetinden ümidini kesen âbiden, rahmete daha yakındır."

(Suyutî, Camiu's-Sağir, II, 68)

Allah Resulü (sav) şöyle buyurdu:
"Mümin fakirler, hesap gününde güvercinlerin uçuşu gibi hızla geçip cennete girerler. Onlara cennet kapıları hemen açılır ve diğer insanlardan 70 yıl önce cennete girerler."

(Kandehlevî, Hayatu's-Sahabe, II, s. 315, h. no: 1366)

Göklerin, Yerin ve Dağların Yüklenmekten Çekindikleri

Emanet

ZAFER ARAŞTIRMA GRUBU

EMANET, hem “korunması istenen şey”, hem de “emin olma” mânâsına gelir. Emanete, “teklif, feraiz, İlâhî ahkâmın icrasına memur olmak, başkalarının hukukunu muhafaza” gibi mânâlar da verilmiştir.

Emanetle ilgili Ahzâb Sûresinin 72. âyetinin meali şöyledir:

“Biz o emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yükledi. O gerçekten çok zalim ve çok cahildir.”

Tefsir âlimlerinin büyük çoğunluğu bunu bir temsil olarak kabul etmişlerdir.

Bediüzzaman Hazretleri, ‘emanet’ konusunu işlediği Otuzuncu Söz’de bu âyet-i kerîmeyi kaydettikten sonra; “Şu âyetin büyük hazinesinden tek bir cevherine işaret edeceğiz” diyerek şöyle buyurur:

“Gök, zemin, dağ, tahammülünden çekindiği ve korktuğu emanetin müteaddit vücuhundan bir ferdî, bir veçhi ‘ene’dir.” (Sözler)

Âyet-i kerîmede esas olarak ‘emanet’ işlendiğine göre söz konusu hazine ‘emanet’tir

ve onun ifade ettiği birçok mânâ da o hazinenin cevherleri gibidir. İşte o cevherlerden birisi de enedir (benlik duygusu). Ene, esas olarak, insan mahiyeti ve o mahiyete konulan çok geniş ve yüksek istidattır. Bu istidat manevî bir cevherdir. O cevherin yerinde kullanılmasıyla insanın kalbine ve aklına nice hakikatlerin kapısı açılır.

Ene ‘ben’ demektir ve kelime mânâsıyla insan mahiyetinin tamamını ifade eder. Ancak, Bediüzzaman’ın “Beden ruhun hanesidir” ifadesinden hareketle eneyi insan ruhu olarak anlamamız daha doğru olur. Bu ruhun hayvan ruhlarından en belirgin farkı enedir. Yani, insan ruhu; “benim elim, benim gözüm, benim kalbim...” demekle bu organlarına sahip çıkmakta, emanet cihetiyle de olsa onları kendine nispet edebilmektedir.

Hayvanlar ne kendilerini gerçek mana da bilirler, ne de organlarını hakıyla tanırlar. Sadece dünyevî işlerine yardımcı olan organlarını kullanmayı bilirler. Yani ağızları olduğunun şuurundadırlar, rızıklarını tanırlar ve yerler. Ancak aldıkları gıdaların midelerine

gittiğini bilmezler, soludukları havanın ciğerlerini temizlediğinin de farkında değillerdir. Onun için “Ben yedim, ben nefes aldım” diyemezler; bu marifetten mahrumdurlar.

O halde, ene denilince insan ruhunun, “kendini, organlarını, latifelerini ve duygularını bilmesi” ve onları kendisine nisbet etmesi, yani benim organlarım, benim duygularım..., diyebilmesi” anlaşılır. İşte ene, yani “ben diyebilme” özelliği, insanın önüne büyük bir imtihan sahası açmıştır: Kendisine ihsan edilen nimetleri Allah’tan bilme yahut kendi nefesine mal etme imtihanı.

İnsan ruhu hislerden, duygulardan, latifelerden örüldüğü gibi, insan bedeni de atomlardan dokunmuştur. İnsan, kâinatın bir küçük misali olduğundan, onun ruh dünyası büyük âlemdeki bütün gaybî varlıkları temsil ettiği gibi, bedeni de bu görünen muhteşem âlemi temsil eder.

Bir mümin hem bütün organlarını hem de ruh dünyasının bütün kabiliyetlerini Allah’ın birer emaneti olarak bilir. Bu nimetlere şükretmekle büyük sevaplar kazanır, onları mülk sahibinin rızası istikametinde kullanmakla da manen çok terakki eder.

İşte enenin, yani insan ruhuna ihsan edilen o büyük istidat sermayesinin doğru yahut yanlış kullanılmaları cennet ve cehennem birer çekirdeği olacaklardır.

EMANETİN GÖKLERE, YERE VE DAĞLARA TEKLİF EDİLMESİ

Emanetin cansız eşya olan göklere, yere ve dağlara teklif edilmesi iki şekilde düşünülebilir: Birisi, Cenâb-ı Hakk’ın cansız eşyayla da konuşması söz konusudur. Nitekim Nuh Tufanında yere ve semaya yapılan hitaplar bunu açıkça göstermektedir. Ancak tefsir âlimleri bu mânâyı fazla itibar etmemişler ve bu teklifin bir temsil, bir istiare olduğu ağırlık kazanmıştır.

Bu âyet-i kerîme ile insan istidadının (yeteneklerinin) gök, zemin ve dağlardan daha mükemmel olduğu ve insanın, bu istidat sayesinde onların taşıyamadığı bir yüke

talip olabildiği ders verilmektedir.

Bu konuda şöyle bir soruya da muhatap oluyoruz: İnsan bu emaneti ihtiyarıyla mı yüklenmiştir?

Bunun bir temsil olduğu kabul edildiğine göre, ortada ne ihtiyar vardır, ne de ızdırar (zorlama) vardır; emaneti ancak insan mahiyetinin üslenebilecek istidatta olduğunu beyan söz konusudur.

Onuncu Söz’ün On Birinci Hakikatî’nde geçen şu ifadeler konuyu en güzel şekilde aydınlatıyor: “*Hâkim-i Bilhak, Rahîm-i Mutlak; insana öyle bir istidad verip, yer ile gökler ve dağlar tahammülünden çekindiği emanet-i kübrayı tahammül edip, yani küçücük cüz’î ölçüleriyle, sanatçılarıyla Hâlıkının muhit sıfatlarını, küllî şuurâtını, nihayetsiz tecelliyatını ölçerek bilip...*”

Demek oluyor ki, emaneti yüklenen, insan istidadıdır. Yüğü ise, kendisinde bulunan sıfatları, fiilleri, halleri iyi değerlendirerek Cenâb-ı Hakk’ı bütün isim ve sıfatlarıyla tanımaktır.

Meselâ, güneş kendisinde bulunan kuvvete “benim kuvvetim” diyecek bir istidada sahip olmadığı için, o muazzam kuvvetini ölçü olarak Allah’ın kudretini bilmekten mahrumdur. İnsan ise beş-on kiloluk bir taşı kaldırdığında bunu ölçü alabiliyor ve “Ben nasıl bu taşı kaldırırıyorsa Halık’ım da bütün gezegenleri kolayca çeviriyor, bütün yıldızları düşürmeden durduruyor.” diyebilir.

Yine güneş, ilim ve irade sıfatlarından mahrum olduğundan, onları ölçü olarak Allah’ın ilim ve irade sıfatlarını bilemez. Görmesi ve işitmesi de olmadığından Allah’ı Basîr ve Semî’ olarak tanıyamaz.

İnsan, kuvvet, irade, görme, işitme gibi sıfatlarını kıyas unsuru olarak kullanmakla Allah’ın sıfatlarını bir derece bildiği gibi; şefkat, merhamet, gazap gibi şuurâtıyla da Allah’ın şuurâtına bir derece bakabilir. İşte Nur Külliyatından bu meseleye misal olabilecek bir cümle: “*...Bütün validelerin şefkatleri, rahmet-i ilâhiyenin bir lem’asıdır.*” (Sözler) İnsana şefkat duygusu verilmese-

di Allah'ın rahmet ve merhametini bilemezdi. Keza, insana gazap kuvveti verilmeseydi Allah'ın kahrını ve cezasını anlayamazdı. Demek ki, insan için Rabbini tanıma vadisinde yol alabilmenin en sağlam yolu kendini doğru tanıması ve eneyi doğru değerlendirmesidir.

O halde, semanın, arzın ve dağların emaneti yüklenemeyişlerinin temel sebebinin de bu noktada aramak gerekiyor. Biz nasıl belli bir mekânda bulunduğumuz için Allah'ın mekândan münezzehiyetini anlayamıyorsak, âyette geçen varlıklar da Allah'ın sıfatlarını ve esmâsını bilemiyorlar. Kendilerine mahsus tespihlerini ifa etmenin ötesinde bir marifet kazanmaları da söz konusu olmuyor.

Şu olay meselemize iyi bir örnek olabilir:

Âmâ bir adama "Sen görme denilince ne anlıyorsun?" diye sorduklarında şu cevabı veriyor: "Siz diyorsunuz ki, falan adam geliyor; ben hayret ediyorum, bunu nasıl biliyorlar?"

İşte bu adam "görmenin ne olduğunu anlama yükünü" kaldıracak istidatta değil-dir ve o yükü yüklenemez.

EMANETİ YÜKLENEN İNSAN

İlgili ayetin meali şöyledir: "*Biz o emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yükledi. O gerçekten çok zalim ve çok cahildir.*" (Ahzâb Suresi, 72)

Peki, emaneti yüklenen insan neden çok zalim ve çok cahildir?

İman ve marifet sahalarında terakki etmesi için verilen o büyük istidat sermayesini yanlış kullanarak küfre düşen insanlar çok zalim ve çok cahildirler. Zalimlikleri emanete hıyanet etmeleri, cahillikleri ise bu hıyanet sonunda uğrayacakları büyük cezayı bilmemeleri ve dikkate almamalarıdır.

Küfre giren bir insanın ne kadar büyük bir zulüm işlediği 23. Söz'de şöyle nazara verilmektedir: "*...Küfür bir fenalıktır, bir tahrip-tir, bir adem-i tasdikdir. Fakat o tek seyiy, bütün kâinatın tahkirini ve bütün esmâ-i ilâhiyenin tezyifini, bütün insanıyetin terzi-*

lini tazammun eder."

Burada küfür cinayetinin üç ayrı yönüne dikkat çekiliyor.

Birincisi, "Bütün kâinatın tahkiri":

Tahkir; aşağılama, hakaret etme demektir. Şirk üzere yaşayan bir insan, düşündüğü aklından, konuştuğu dilinden, kanını pompalayan kalbinden, ciğerlerini temizleyen havadan, tâ onu sırtında gezdiren dünyaya, yolunu aydınlatan güneşe kadar bütün bir kâinatı o şirke bir nevi ortak etmiş, böylece onlara bir nevi hakaret etmiş olur. Zira bütün bu itaatkâr mahlûklar o şahsın şirkine yardım etmiş olurlar. Bu ise onlar için büyük bir zillet olacağından azim bir zulümdür.

İkincisi "Bütün esmâ-i ilâhiyenin tezyif":

Tezyif; aşağılama, küçük düşürme demektir. Nur Külliyyatı'nda "Hakiki hakaik-i eşya esmâ-i ilâhiyedir" buyrulur. Ahsen-i takvimde yaratılmış bulunan insan, ilâhî isimlerin en mükemmel aynasıdır. Yaratılışıyla Hâlık ismine, hayatıyla Muhyi ismine, şekliyle Musavvir ismine, rızıklanmasıyla Rezzâk ismine ayna olur. Bütün esmâ tecellileriyle var olan insan, bu tecellileri küfür ve isyan sahasında kullanmakla büyük bir zulüm işlemiş olur.

Üçüncü zulüm, "Bütün insanıyetin terzil":

Terzil; aşağılama, rezil duruma sokma manasına geliyor.

Ahsen-i takvimde yaratılan, iman, marifet ve muhabbet vadisinde büyük dereceler kat etmeye namzet olan insanı, küfür ve şirkin bataklığına düşürmek, insanlık mahiyetine yapılan en büyük bir zulümdür.

GİZLİ HAZİNELERİN ANAHTARI OLAN ENE

"*Ene, künûz-u mahfiye olan esmâ-i ilâhiyenin anahtarı olduğu gibi, kâinatın tılsım-ı muğlâkının dahi anahtarı olarak bir muammâ-yı müşkilküşâdır, bir tılsım-ı hayretfezâdır.*" (Sözler)

Muamma kelimesine "bilinemezlik, aklın gücünü aşan, çözümü çok zor problem" gibi mânâlar veriliyor. Müşkil-küşâ ise, zor olan şeyi açıp çözen demektir. Buna göre, enenin

mahiyetini tam olarak bilmek insan idrakini aşmakla birlikte, birçok hakikatler de yine o enenin yerinde kullanılmasıyla açılıyor; nice bilinmez sırlar onunla bir derece keşfedilebiliyor. Bu sırların başında "*künûz-u mahfiye olan esmâ-i ilâhiye*" gelir.

Künûz-u mahfiye gizli hazineler demektir. İlâhî isimlerin gizli olmaları, görünmemeleri cihetiyledir. Bu isimler ancak tecellilerle kendilerini gösterirler. Meselâ, Allah'ın Rezzâk ismi görünmez. Biz bu ismin varlığını rızıklar âlemini müşahede etmekle biliriz. Hayvanlar da rızıklanırlar, onlarda da Rezzâk ismi tecelli eder, ancak onlar bu ilâhî ismi bilmezler; sadece onun tecellilerinden istifade ederler. Zira kendilerinde ene yoktur, yani insandaki mükemmel istidattan mahrumdurlar. Bundan dolayı, bir rızıktan istifade ettiklerinde, "Ben bu rızka muhtacım, bunun bana gönderilmesine vesile olan ağaçlar, bostanlar, tarlalar ise beni bilmez, tanımazlar. Beni rızıklandıran ancak bütün bu sebeplerin sahibi olan Allah'tır." demekten mahrumdurlar. İşte eneyi doğru kullanarak bu hükme varan insan, künûz-u mahfiyeden Rezzâk isminin anahtarını bulmuş ve bu düşünceyle o hazineyi açarak Rezzâk'ını tanımıştır.

Bütün rızık çeşitleri Rezzâk isminin hazinesinden ayrı birer cevher, farklı birer pırlantadırlar.

Muhyi ismi ayrı bir hazinedir, o da görünmez. Karıncanın hayatından, balınanın hayatına, meleklerin ve cinlerin hayatlarından insanların hayatlarına kadar bütün hayat çeşitleri hep o ismin hazinesinden gelmektedir.

Kâinat ve insan... Bediüzzaman'ın ifadeyle birisi ağaç, diğeri ise onun meyvesidir. İşte enenin doğru kullanılmasıyla hem insanda, hem de kâinatta tecelli eden ilâhî isimler bilinir ve okunur. Kâinattaki varlıkların ne oldukları da ene sayesinde bilinir. İnsanın, kanın hava ile temizlendiğini bilmesiyle havanın yaratılış hikmeti ve tılsımı keşfedilmiş olur. İnsanla münasebeti olan bütün varlık âlemi aynı şekilde değerlendirilebilir. Hepsinin tılsımı ene ile yani insan ruhundaki

o mükemmel istidat ile keşfedilir.

...

Kâinat tılsımının önemli bir ciheti de bu âlemin niçin yaratıldığıdır. İşte enenin doğru kullanılmasıyla, hadîs-i şerifte "ahiretin tarlası" olarak tavsif edilen bu âlemin tılsımı açılır ve bu kâinatın cennet veya cehennem meyveleri veren muhteşem bir ağaç olduğu bilinir. Bediüzzaman Hazretleri bu âlem hakkında "*Başka bir âlemin mahsulâtının tezgâhı hükmünde çarkları dönüyor*" bu- yurmakla bu hakikate dikkatimizi çekiyor.

Başka bir cümlede ise şu hakikat der- si yer alır: "*O ene, mahiyetinin bilinmesiyle, o garip muammâ, o acip tılsım olan ene açılır ve kâinat tılsımını ve âlem-i vücubun künûzunu dahi açar.*"

Mahiyet bir şeyin "ne olduğu" sorusunun cevabıdır. Bir camiye göstererek "Bu bina nedir?" diye sordüğümüzde "cami" cevabını alırız. Bir insana da "Sen nesin?" diye sordüğümüzde "insanım" diyecektir ve mahiyetini böylece dile getirecektir. Milyonlarca tür canlı içerisinde bu soru sadece insana soru- labilir ve gerekli cevap alınabilir.

İnsanın "O" diyebilmesi için "ben" diyebilmesi gerekir; ene diyemeyen hüve diyemez. "*Nefsini bilen Rabbini bilir.*" hükmünce, kendini bilmeyen Rabbini de bilemez. Yani insan bir terbiyeden geçtiğini bilecektir ki, kendisini terbiye edenini bilebilir.

İşte ene, insanın mahiyeti demektir ve bunun şuurunda olması da nefsinin bilmesidir.

Enenin kendi mahiyetini bilmesinin birçok alt şubeleri vardır. Ben insanım, kulum, mahlûkum..., demesi işin başıdır, bunu birçok dallar takip eder. Ben canlıyım, akıllıyım, şuur- luyum, irade sahibiyim, severim, korkarım, şükrederim gibi ruha ait ana özelliklere, be- dene ait olanları da ekleyebiliriz; ben iki göz, ilk el, iki ayak sahibiyim, kalbim, midem, ci- ğerlerim vardır gibi...❖

Ben, Dünkü Ben Değilim!

PROF. DR. Ş. HAKAN ATALGIN

INSAN vücudu yaklaşık 30 trilyon hücreden oluşmuş muazzam bir yapıdır. Kişinin fazla kilolu olması veya minyon olması bu sayıyı artırabilir veya azaltabilir. Vücudumuzdaki bu hücreler devamlı yenilenmektedir. Yani bir kısmı ölmekte ve bunların yerine yeni hücreler yaratılmaktadır.

Hücrelerimizin çoğunun ömrü azdır. Mesela aldığımız besin maddelerinin emilmesini ve karaciğere gönderilmesini sağlayan oldukça önemli organlarımızdan olan ince bağırsaklarımızı oluşturan hücrelerin ömrü de oldukça kısadır. Vücudumuzda bir gün içerisinde yaklaşık 20 milyar ince bağırsak epitel hücresi ölmekte ve yerine 20 milyar epitel hücresi yaratılmaktadır.

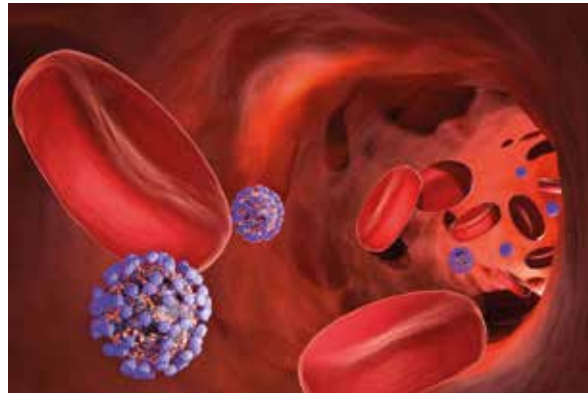
Birkaç dakika içerisinde bile 1.000.000 hücremiz ölür ve yerine yenileri yaratılır. Dolayısıyla ince bağırsağımız 5 gün içerisinde tümüyle değişir. Bugün bedenimizde çalışan bağırsak beş gün önceki bağırsağımız de-

ğildir. Yani hücreler tümüyle değişmiştir.

Dünkü biz ile bugünkü biz arasında maddi olarak çok fark vardır, hatta dakikalar içerisinde bile maddi olarak birçok hücremiz ölmekte ve yerine yenileri yaratılmaktadır.

Yine benzer şekilde, trilyonlarca kırmızı kan hücresine sahibiz. Vücudumuzda her saniye yaklaşık 2 milyon yeni kırmızı kan hücresi ölür ve yerine yenileri üretilir, kan verdiğiniz zaman bunların yerine konması yalnızca birkaç hafta sürer...

İnsanın sadece maddi vücudu değişmez. İnsanın yaşadığı zaman, bulunduğu mekân,

maruz kaldığı duygular ve düşünceleri de devamlı değişmektedir. Gün içerisinde maruz kaldığı olaylar, ilişki kurduğu insanlar, yaptığı işler, aldığı haberler, insanda olumlu veya olumsuz duygu ve düşünceler oluşturur.

İnsanın her anı da bir değildir. Bazen içinde nice fırtınalar kopar, çok mutlu olur; bazen aklına olumsuz fikirler gelir, korku, kaygı, öfke, hayal kırıklığı, üzüntü, yalnızlık ve utanç gibi; bazen de olumlu duygular, mutluluk, neşeli olmak, takdir edildiğini hissetmek, rahatlamış hissetmek, kendini güvende hissetmek, güven duymak, gurur duymak, minnettarlık, huzur ve umut fikrini kuşatır.

İnsan bir makine olmadığı için devamlı değişim halinde olması oldukça normaldir ve bu durumları normal karşılamak gerekmektedir. Olumsuz düşüncelere maruz kaldığı zaman moral bozmak değil aksine insanın bu tarz imtihanlara maruz kalabileceği akla getirilip moral bozmamak ve bu anları en az zararlı geçirmek elzemdir.

Her bir insanın mânen çok “fertleri” vardır. Yani her bir insan, ömrünün seneleri adedince, günleri adedince, hatta saatleri adedince ve her anı birer “farklı fert” sayılabilir. Çünkü insanın hayatı zamana tâbi olduğu için, o tek fert bir model hükmüne geçmekte ve her gün farklı bir fert şeklini giymektedir. Dolayısıyla insan, görünüşte aynı gibi görünse de hakikatte aynı değildir. Aynı kişi gibi görünse de hakikatte her an başka bir insandır.

Madem değişiyoruz, öyle ise yeni gelen hücreleri, atomları da nurlandırmak lazım. Bu nurlandırma ise ancak iman ve ubudiyetle mümkün olabilir. Hücrelerin, halin devamlı değişmesi, imanın da devamlı tecdidini, tazelenmesini icap ettirir.

İnsan zaman altına girdiği için ömrünün saatleri, günleri, seneleri adedince ayrı fertler hükmüne geçtiğinden, her bir ferdi iman nuruyla nurlandırmak gerektir.❖

Şiir

Nurdan Damlalar

AYDIN YEŞİLİRMAK

O'na tevekkül et ol rızadâde
O seni düşünür senden ziyade

Acı kucak kucak, dert yığın yığın
Ey gönül acizsin Allah'a sığın

Olsa da içinde dert ile hüznün
Her daim tebessüm eylesin yüzün

O'na el aç O asla boş çevirmez
Vermek istemezse istemek vermez

Dertler misafirdir gelir ve gider
Onu hoşça ağırlamak da hüner

Sabırdır mü'minde en yüce takva
O'na olsun, O'ndan olmasın şekva

Yaratan O, yöneten O, veren O
Sofra-yı nimeti bize seren O

Ye'se düşme, ümitsiz olma sakın
O sana şah damarından da yakın...❖

Kalbimizin Ne Kadarını Kullanıyoruz?

İBRAHİM KÖROĞLU

“**D**ÜNYA üzerindeki hayvan yaşamı milyonlarca yıl geriye gitmektedir. Buna rağmen birçok tür, beyin kapasitelerinin sadece yüzde 3 ile 5’ini kullanır. Ancak hayvanlar zincirinin en üzerindeki insanlara ulaştığımızda, nihayet beyin kapasitesinin daha fazlasını kullanan bir tür görürüz. Yüzde 10 çok fazla gibi görünmeyebilir; ancak onunla yaptıklarımıza bir bakın.”

Bu cümleler, 2014 yılı Fransız yapımı LUCY isimli filmde geçiyor. Afişinde büyük harflerle, “Normal bir insan, beyninin yüzde 10’unu kullanabilir. O, bugün yüzde 100’ünü kullanacak.” yazısı dikkat çekiyor.

İnsanın beynini diğerlerinden biraz daha fazla kullanan farklı bir hayvan türü olduğu “teorisinin” altını çizen bu film, insan beyninin yüzde yüz kullanılması durumunda neler olacağını konu ediniyor. Bu konu, her zaman ilgimi çekmiştir. Çünkü ‘beyin’ insan denilen meçhulün hakkında en çok araştırma yapı-

lan fakat en az ilerleme kaydedilen organı. Bir yumruk büyüklüğünde, 1300 gram ağırlığında ve tamamı su içinde. Enerjimizin ve oksijenimizin dörtte birini onun için harcıyoruz.

Fakat bu filmde iddia edildiği gibi yüzde 10 kullanım oranı, gerçeği yansıtmıyor. Hatta daha yaygın olan oran yüzde 1. Farklı oranlara da rastlamış olabilirsiniz. Oysa bu oranların hiçbiri doğru değil. Çünkü beynimizi kullanma oranımız hakkında bilimsel bir veri yok.

Bu asırda, bu teknolojiye bile, bilimin beyin karşısındaki çaresizliği devam ediyor.

Bu filmde de insanın atası olarak gösterilen maymunların beyinleri, nedense çok küçük kalmış. İnsan beyni 1300 gram olduğu halde maymunların beyni 130 gram. İnsan beyninin yüzde 10’u kadar. Buradaki yüzde 10 bilimsel olarak kanıtlanmış bir yüzde 10.

Bu durumda şu an insan ve maymun

arasında onlarca farklı beyin büyüklüğü olan ve diğer hayvanlardan üstün canlılar olmalıydı. Ve yerin altından bu canlılara ait binlerce örnek çıkartılmıydı. Gösterilen üç-beş tane örneğin de sahte olduğu yine bilimsel çalışmalarla kanıtlandı.

Birçok bilimsel teori, sadece bir teori oldukları halde, deneylerle ve gözlem yapılarak kanıtlanmış bilimsel bir gerçeklik gibi sunulmakta.

İnsanın gelişiminde ifade edilen “eski taş devri”, “cilalı taş devri”, “yontma taş devri”, “ilkel sürü toplumu”, “avcı ve toplayıcı” gibi tarihi dönemlerin hiç de sanıldığı gibi olmadığını Göbeklitepe oldukça çarpıcı bir şekilde, bu yüzyılın başında hepimize kanıtlamış oldu.

O zamanlarda insanların ne kadar ilkel oldukları avcı ve toplayıcı kavramları ile açıklanmaktaydı fakat Göbeklitepe’de görüldü ki görkemli yapılar inşa edebilecek kadar gelişmiş durumdadılar.

...

Akıl ve bilim elbette ki çok önemli ve çok gerekli olmakla birlikte evreni, dünyayı ve insanı açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Bu noktada kalp devreye girmelidir. Fakat kalbi, sadece fiziksel bir organ olarak değil ‘gönül’ manası ile değerlendirmeliyiz.

Maymunların birbirinin beynini yemesi sonucu insan beyninin oluştuğunu iddia eden o popüler teorilerin insana özgü ‘gönül’ kavramını izah etmeye gücü yetmeyeceği aşikârdır.

İmam GAZALİ, Kimya-yı Saadet (Mutluluğun Reçetesi) isimli kitabında akıl ve kalp birlikteliğinin önemi ile ilgili özet olarak şu ilginç benzetmelerde bulunuyor:

“İnsanoğlunun bedeni muazzam bir şehre benzer.

Şehrin padişahı kalp, veziri akıldır.

Şehvet, maliye müdürü; gazap, emniyet müdürüdür.

Fakat maliye müdürü Şehvet, haraç düşkünü, fitneci, yalancı ve kötü mizaçlıdır. Ve-

zir Akıl, ne emir verirse, onun aksini yapar. Daima haraç bahanesiyle memlekette olan bütün malları alıp ülkeyi viran ve boş bırakmak ister.

Emniyet müdürü Gazap, hiddetli, azgın ve edepsizdir. Daima asmak, basmak, yıkmak, yakmak ister.

Padişahın daima vezir ile müşâvere etmesi, her türlü tedbiri onunla görüşmesi zarurîdir.

Yalancı ve tamahkâr maliye müdürüne asla kıymet vermemeli, bu sûretle onun vezire muhalefet etmemesini sağlamalıdır.

Maliye müdürünün peşine veziri takmalı, göz açtırmamalıdır.

Memleketin nizamı ancak böyle yerinde yürür.

Eğer bunun tersi olursa, yani akıl ve ruh mağlûp olur da; şehvet ve gazap galip gelirse; memleket harap olur; şehir viran olur, reâya (vatandaş) ağlar ve padişah da (kalp) bedbaht ve perişan olur.

Vezir tedbirini alır ve şehvet, gazap ve başkaları padişaha (kalp) hıyanet edip itâatten dışarı çıkararak, âsiliğe ve düşmanlığa yüz tuttıkları ve padişahın yolunu kesmek istedikleri zaman, bunun tedbirini alır. Vezir memleketi bu minval üzere idare ederse, mutlu olur, nimetin hakkını vermiş olur ve bu vazifesinin mükâfatını zamanında bulur. Eğer bunun aksini yaparsa, kendisi yol kesici olup o düşmanlar gibi isyan etmiş, başkaldırmış ve dost nimetine nankörlük etmiş olur. Bunun cezasını hem dünyada hem de âhirette görür.”

...

Kalp ile birlikte hareket etmediği için şehvetin ve gazabın eline düşmüş akılların, kendilerini, çevresini ve dünyamızı ne hale getirdikleri ortada.

İcat ettikleri muhteşem bombalarla ve silahlarla dünyayı cehenneme çevirmeyi başarmak üzereler. İddia edildiği gibi beyninin sadece yüzde 10’unu kullanarak bu-

nu yapabilenler, daha fazla kullanabilirlerse mahvedecek başka gezegenler bulup, bozgunculuklarını evrene yaymayı bile başarabilirler.

Bu durumda asıl ihtiyacımız olan şey kalbimizin kullanım oranını artırmak. Onu da en az beynimiz kadar kullanmalıyız.

Kalbimizin kullanım oranını artırmak, can çekişmekte olan insanlığımızı kurtarmak için gerekli olan merhameti, sevgiyi, saygıyı ve yardımlaşmayı bize tekrar sağlayabilir.

Sadece beynimizi kullanmak iyi sonuçlar doğurmuyor ve dünyamızdaki savaşlar ve katliamlar, haksızlıklar ve adaletsizlikler, sapıklıklar ve çirkinlikler her geçen gün daha da artıyor. Üstelik bilim ve teknolojiyi de buna alet ediyorlar.

Bu yazının başlığındaki soruyu tekrar soralım: Kalbimizin ne kadarını kullanıyoruz?

Cevabı vermeden önce beden şehrimize bir bakmakta fayda var:

- Şehrin padişahı kalbimiz mi?

- Vezirlik makamındaki aklımız, görevini layığı ile yerine getiriyor mu? Padişahla birlikte mi hareket ediyor yoksa yol kesici olup o düşmanlar gibi isyan etmiş, başkaldırmış ve dost nimetine nankörlük etmiş bir durumda mı?

- O haraç düşkünü, fitneci, yalancı ve kötü mizaçlı Şehvet ile, daima asmak, yıkmak, yakmak isteyen o hiddetli, edepsiz ve azgın Gazap ne haldeler?❖

Rahmet Peygamberi ve Yağmur

SADIK YALSIZUÇANLAR

ALLAH'IN ilk yarattığı şey nurdur ve kalemdir... Bu iki haber, şu hadisle birlikte okunmalıdır: *"Âdem su ile balçık arasındayken, ben peygamber idim."*

Efendimiz, nurunun her şeyden 'önce' ve bedeninin 'sonra' yaratılması bakımından, başla sonu birleştiren, cem makamında bir kişilik olarak sıfatlanır.

"Sen olmasaydın kainatı yaratmazdım" kudsî haberi de bu kozmik tasviri tamamlar.

O, dünyanın ve varlığın gözbebeğidir.

Kainat ağacının meyvesidir.

Ağaçtan amaç, meyvedir, varolandan gaye de, O'dur.

'Rahman sureti'nde yaratılan insanlığı Efendimiz temsil eder.

Onun hali, ebedi çocukluğa benzer.

Çocuğun biatı tazedir, O'nun kokusu tüter üzerinde, Efendimiz yağmura benzer, şair bu yüzden O'nu 'yağmur'la anlatır.

Bir gün yağmur yağarken altında bir süre islanır, soranlara, "onun biatı tazedir" der.

O'nun bağlılığı her dem tazedir.

"Ben günde yetmiş defa istiğfar ederim" buyurmuştur.

Bu, O'nun, Allah'a seyrinde, günde yetmiş ayrı manevi yetkinlik düzeyine uğramasındandır, yüceldiği her manevi mekanetten sonra, bir önceki geri olduğundan istiğfar eder... Yoksa ismet sıfatıyla nitelenmiştir, masumdur, korunmuştur.

O, yine şairin ifadesiyle, 'seçilmiş inci'dir.

Beşerdir evet ama bizim gibi değildir. Elmas da taştır, kömür de, taş da... Ama elmas ile kömür arasında köken ismi benzerliği dışında en küçük bir ortaklık yoktur.

O yetimdir, O'nun sahibi O'dur, mürebbii Rabbi'dir, O'nu O terbiye etmiştir.

Kendi öğretisi için seçmiştir o yetimi... İnsanlığa kılavuz, varolana temsilci, kainata

gözbebeği kılmaştır.

Söz, O'nunla güzelleşir Molla Cami'nin dediği gibi.

O'ndan söz eden, O'nu söyleyen bu satırlar, O'nun nuru ve hakikati çevresinde oluştu. O'na ilişkin söylenmiş güzelim şiir ve yazımlarla zenginleşti.

O'na dair sözlerin en güzelini söyleyen Şeyh Galib'e sözü bırakıyorum:

"Sultân-ı rûsûl, şâh-ı mümeccedsin efendim

*Bî-çârelere devlet-i sermedsin efendim
Dîvân-ı İlâhîde ser-âmedsin efendim
Menşûr-ı le'âmrukü müeyyedsin efendim"*

...

"Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed'sin efendim

Hakdan bize sultân-ı müeyyedsin efendim."❖

Eğitimde Yapay Zeka Uygulamaları

SEZER FİLİZ

GÜNÜMÜZDE yapay zeka (YZ) teknolojileri, eğitim alanında bir çok yeniliğe öncülük ediyor. Eğitim sistemleri, öğrenci başarısını artırma, öğrenme süreçlerini bireyselleştirme ve öğretim verimliliğini yükseltme amacıyla yapay zekadan faydalanmaya başladı. Türkiye, Estonya ve dünya genelinde birçok ülke, bu teknolojinin sunduğu fırsatları değerlendirmek ve geleceğin eğitim modelini inşa etmek için stratejik adımlar atıyor.

EĞİTİMDE YAPAY ZEKA UYGULAMALARI

Türkiye, dijital dönüşüm sürecinde yapay zekanın eğitimde kullanılmasına yönelik kapsamlı politikalar geliştirmeye başlamış durumda. 2021 yılında yayınlanan “Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025”, YZ alanında son dönemde yaşanan gelişmeler ve ülke ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, 12. Kalkınma Planı doğrultusunda 2024-2025 Eylem Planı olarak güncellendi. Bu eylem planındaki 71 maddeden 12’si Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğunda tanımlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın dijitalleşme stratejileri çerçevesinde, uzaktan eğitim uygulamalarının pandemi döneminde hız kazanmasının ardından, yapay zeka temelli çözümler de sisteme entegre edilmeye devam ediyor. Örneğin, EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ve MEBİ (Millî Eğitim Bakanlığı Bireysel Öğrenme) platformuna entegre edilen YZ destekli uygulamalar sayesinde, öğrenci performans verileri gerçek zamanlı olarak izlenip analiz edilebiliyor.

Millî Eğitim Bakanlığı, eğitim alanındaki dijitalleşme ve veriye dayalı karar alma süreçlerini güçlendirmek amacıyla Yenilik ve Eğitim Teknolojileri (YEĞİTEK) Genel Müdür-

lüğü bünyesinde “Yapay Zekâ ve Büyük Veri Uygulamaları Daire Başkanlığı” kurulduğunu 6 Martta duyurdu.

Bakanlık bünyesindeki yeni birim, yapay zekâ uygulamalarının eğitimdeki kullanım alanlarını belirleyerek stratejiler geliştirecek ve yapay zekâ okuryazarlığını artıracak eğitim programları ile materyaller hazırlayacak.

ESTONYA: DİJİTALLEŞMEDE ÖNCÜ MODEL

Estonya, son yıllarda dijital dönüşüm alanında dünya çapında örnek gösterilen ülkelerden biri haline geldi. Estonya, eğitimde dijitalleşme altyapısını oluşturmak için 1996 yılında Tiger Leap adıyla kapsamlı bir program uygulamaya başladı. Küçük bir nüfusa sahip olmasının, Estonya eğitim sistemindeki dönüşümü kolaylaştırdığı söylenebilir. Ülke, öğretmen ve öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmek amacıyla YZ tabanlı araçlara yatırım yapıyor. Estonya, Şubat ayında yapılan açıklama ile ülkenin tamamında orta eğitim siteminde yapay zekayı aktif olarak kullanacağını duyurdu. Programı başlatan

Cumhurbaşkanı Alar Karis, YZ’nin dünyayı kalıcı olarak değiştirdiğini ve eğitimin buna uyum sağlaması gerektiğini belirterek, Tiger Leap’in Estonya’yı dijital dünyaya taşıması gibi, yeni başlattıkları AI Leap programının da öğrenmeyi daha akıllı ve daha bireysel hale getireceğini vurguladı.

Program 2025-2026 öğretim yılında başlayacak ilk aşaması 20.000 lise öğrencisini (10-11. sınıflar) ve 3.000 öğretmeni kapsayacak. Sonraki yıl, meslek okullarına ve yeni 10. sınıf öğrencilerine genişletilecek ve 38.000 öğrenci ve 2.000 öğretmen daha eklenecek. Kısa zamanda tüm öğrencilerin kapsama alınması mümkün. Bu arada Estonya’nın 1.360.000 olan toplam nüfusunun, Türkiye’de orta öğretim düzeyinde herhangi bir sınıfa devam eden öğrenci sayısı kadar olduğunu belirtelim.

AI Leap 2025, öğrencilere son teknolojiyi sağlamak için ChatGPT Edu’nun geliştiricisi OpenAI ve diğer bir Doğal Dil İşleme modeli olan Claude’nin geliştiricisi Anthropic desteği ile ilerliyor.

Open AI ise yapılan anlaşmayı: “Bugüne kadar ChatGPT, küresel olarak öğrencilerin eğitimlerini bireyselleştirmeleri ve kişisel gelişimlerini ilerletmeleri için başvurulan bir araç haline geldi. ChatGPT kullanıcılarının çoğu (beşte dördü) 35 yaşın altında ve ChatGPT ile yazışmaların çoğu öğrenme ve okul ödevlerine odaklanıyor. YZ okuryazarlığı programlarını destekleyerek, YZ’ya erişimi genişleterek ve YZ eğitimini erişilebilir ve uygun fiyatlı hale getirmek için politikalar geliştirerek, öğrencilerin geleceğin iş gücü olarak daha donanımlı olmalarını sağlayabiliriz. OpenAI, Estonya’ya eğitim sistemleri için oluşturulmuş ChatGPT’nin özelleştirilmiş bir versiyonu olan ChatGPT Edu’nun ve uygulama arayüzlerinin kullanımını sağlayacak. İş birliği ayrıca, öğretmenlerin günlük işlerini idari görevlerden kurtararak zamandan tasarruf etmelerini sağlayacak ve öğ-

rencilerin tasarım ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerini destekleyecek, öğretim ve öğrenmeye odaklanan özel GPT’ler gibi özel kullanım durumları için teknik destek ve bilgi paylaşımını da kapsayacak” açıklaması ile duyurdu.

Sonuç: Eğitimde YZ, hem öğretim yöntemlerini hem de öğrenme deneyimlerini dönüştüren kritik bir teknoloji olarak öne çıkıyor. Türkiye, Estonya ve diğer ülkeler, YZ’nin sunduğu fırsatları değerlendirerek, eğitimde bireyselleştirilmiş, veriye dayalı ve etkileşimli öğrenme ortamları oluşturmayı hedefliyor. Bu dönüşüm, öğrencilerin bireysel potansiyellerini en üst düzeye çıkarmasının yanı sıra, öğretmenlerin de daha stratejik ve etkili yöntemlerle eğitim vermesine zemin hazırlamaya aday.

Gelecekte, YZ destekli eğitim sistemlerinin yaygınlaşmasıyla, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, öğrencilerin gelişiminin daha yakından takip edilmesi ve öğretim süreçlerinin optimize edilmesi bekleniyor. Ancak, bu dönüşümde öğretmen eğitimine yönelik yapılacak düzenlemelerin de büyük önem taşıdığı muhakkak. Eğitimde YZ’nin doğru ve dengeli kullanımı, sadece teknolojik bir yenilik değil; aynı zamanda toplumsal dönüşümün, ekonomik büyümenin ve geleceğin eğitim modelinin temel yapı taşlarından biri olarak karşımıza çıkıyor.

Sonuçta, YZ teknolojilerinin eğitimde kullanımını, dünya genelinde hızla yaygınlaşıyor. Bu gelişmeler, geleceğin eğitim sistemlerinin temelini oluştururken, yenilikçi ve kapsayıcı eğitim modellerinin geliştirilmesine de katkı sağlayacaktır. Her ne kadar teknolojik alt yapı, öğretmen eğitimi ve yasal düzenlemeler gibi konularda aşılması gereken engeller olsa da yapay zekanın eğitimdeki potansiyeli, uzun vadede öğrenme süreçlerinin kalitesini artırarak, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde büyük kazanımlar elde edilmesine imkan verecektir.❖

“Andıkça Seni Büyür Hayalim”

SELİM GÜNDÜZALP

*Varlığımızın taştan, odundan farklı bir anlamı
ve değeri varsa,
o da senin getirdiğin hidayet nurunun
hediyesidir.*

SENİN gül bahçende öten bir bülbül de ben olayım yâ Resulallah (asm). Muhabbetinle coşsun, hasretinle ko-nuşsun kelimelerim.

Seni andıkça kendimi buluyorum; güneşe yönelen bir ayna gibi nurunla doluyor içim ve dışım.

Dilimde ne varsa senin armağanın.

Tesbihi de hamdi de senden öğrendim.

Namazım, orucum, bildiğim ne varsa hepsi senin öğrettiklerin.

Hayatımda ne güzellik varsa, hep senin bahçenden...

Bildiklerimi senin sayende bildim, sevdiğilerimi senin sayende sevdim.

Senin sofrandır kalbimi, gönlümü doyuran...

Ne nasibim varsa şu âlemde, Rabbim senin hatırın için verdi.

Teşekkür edeyim desem, ben bir kırık ay-

nayım, sana layık ışıltılı sözlerim yok ki senin gibi iki cihan güneşine sunayım...

...

“Andıkça seni büyür hayalim,” yâdınla artar muhabbetim.

Saba rüzgârı yetiştiresin selâmımı, batan güneş ulaştırsın...

Gördüğüm her çiçekle, uçan her kuşla selâm ulaşsın sana.

Madem ki âlemde her şey, senin getirdiğin nurla aydınlandı, karanlıktan kurtuldu, anlamını buldu, esma-i ilahiyenin aynaları olduğu bilindi; âlemin her canlısı her cansız ile sana selâm olsun... Allah'ı tesbih eden her şey ile sana selâm olsun yâ Resulallah.

Selâmımızla, getirdiğin her hakikat ve emri kabulümüzü ifade ediyoruz. Seni selâmla karşılıyoruz; baş göz üstüne, selâm ve selâmet senin üzerine olsun diyoruz.

Salâtımızla, Allah'ın huzurundaki dualarına amin diyoruz.

Sen, bizim aramızda Allah'ın Elçisisin, seni ve getirdiklerini kabul edip selâmımızla karşılıyoruz. Rabbimizin huzurunda bizim elçimizsin; dualarına, niyazlarına salâtımızla amin diyoruz.

Es-salâtu ve's-selâmu aleyke yâ Rasulallah.

...

Bu koca güneş bedenleri, dünyayı aydınlatıyor, senin nurun kalpleri, kâinatı aydınlatıyor yâ Resulallah.

Madem “Her yeni gün, yeni bir âlemin kapısıdır,” her günümüze tekrar tekrar hoş geldin yâ Resulallah. Mutlaka gelmeliydin, sensiz yapamazdık; yokluk çöllerinde kaybolurduk. Ne hayatın ne kâinatın bir anlamı olmazdı...

Senin nurunla aydınlanan dünyamız, sensiz bir zindan gibi olurdu.

Varlığımızın taştan, odundan farklı bir anlamı ve değeri varsa, o da senin getirdi-

ğin hidayet nurunun hediyesidir.

Hoş geldin ey iki cihanımızın güneşi.

Hoş geldin ey gönlümüzün sultanı.

Geldin, yollar seninle açıldı; geldin kalpler seninle birleşti. Bir iken bin olduk, milyon olduk, senin rehberliğinde Rabbimizin huzurunda kul olduk, ebediyetin yolcusu olduk...

İyi ki tanıdık, bildik seni; tanıdıkça sevdiğimiz hayat bulduk seninle, muhabbetinle... Şükürlerin en güzeliyle şükürler olsun Rabbimize.

Sen ki âlemlere rahmet olarak geldin, Nisan yağmurları gibi bereketlerle geldin, gönlümüzde güller açtırdın. Senin geçtiğin yolları gül kokutan Allah (cc), Habib-i Ekreminin sünnetini yaşayanın dünyasını da ahi-retini de gül bahçesine çevirmez mi!..

...

Sen Hateme'n-Nebî'sin, Resul-i Rabbî'l-Âlemin'sin, Seyyidinâ Muhammed; Allah'ım bizleri bu ikrar ile yaşat, bu ikrar ile haşret...❖

Keşfedilmemiş Definelerden Devedikenî Tohumu

PROF. DR. METİN BÜLBÜL

INSANOĞLU, tarih boyunca çoğu bitkiyi “kök, gövde, yaprak, çiçek ve tohumları” yönüyle ve bu kısımlardan hazırlanan çaylar, macunlar ve kremler şeklinde şifa vesilesi olarak kullanmıştır. Modern Tıp’ın gelişmesiyle bu doğal içerikler, yapay ve sentetik kimyasallara yerini bırakmıştır.

Son zamanlarda kullanılan ilaçların çaresiz kaldığı durumları çözmek ve yan etki problemini sıfıra indirmek için, bilimsel çalışmalar ve ilaç araştırma merkezleri, şifalı bitkilerin etken maddeleri ve bitki özleri üzerinde yoğunlaşmışlardır. Bu bitkilerin faydalı olan bileşenleri şişelerde, kapsüllerde ve standart ekstreler halinde eczane raflarında yer almıştır.

Devedikenî (Silybum marianum) ve tohumları (silimarin) da bu araştırmalara konu olan bitkilerden biridir. Özellikle tohumlarında bulunan silimarin etken maddesi üzerindeki çalışmalar; ağırlıklı olarak karaciğer hastalıklarının tedavisinde destek olması için araştırılmıştır.

Bu çalışmalarda silimarinin, serbest radikalleri (zararlı oksijen türleri) temizleyerek ve yağ bozulmasını engellemesi; vücut için doku harabiyetini önleme ve yaşlanmayı yavaşlatma yolunda önemli bir umut olmuştur. “Duvarı nem, insanı gam (stres) yıkar” atasözünde ifade edilen stresin vücuttaki harabiyetini önlemeye mükemmel bir destek olduğu görülmüştür.

Bilimsel çalışmalarda, bazı mantarlarda bulunan zehirli maddelerin, karaciğer hücre zararını tahrip ederek ve ciddi karaciğer hasarına yol açtığı. Bu durumdaki kişilerin Devedikenî özü yani silimarin almaları ile, bu toksinlerin hücre bağlanma bölgelerini bloke ederek ve karaciğer hücrelerinin yenilenme kapasitesini artırarak karaciğer bozulmalarının azalmasına yardımcı olduğu tespit edilmiştir.

Akut virüsten kaynaklanan hepatitli hastalarda silimarin verilmesinin; tedavi süresini kısalttığı ve serum bilirubin ve serum karaciğer enzim seviyelerinde daha hızlı bir iyileş-

me göstermesine sebep olmuştur.

Karaciğer Fibrozu (Sertleşmesi) hastalarında, karaciğer hücreleri, kas ve bağ dokusu hücrelerine dönüşmeye başlar ve doku sertleşir. Silimarin, tedavi boyunca kas oluşumunu engelleyici özelliği ile karaciğer fibrozu hastalarında bu sürecin belirgin şekilde yavaşlamasına yardımcı olduğu bilimsel çalışmalarda gösterilmiştir.

Yine silimarinin, beyaz kan hücrelerinin göçünü ve karaciğer hücre ölümünü engelleyerek iltihap oluşmasını engellemeye ve bağışıklığı artırmaya yardımcı olduğu yapılan araştırmalarda bulunmuştur.

Kanında yüksek yağ bulduran hastaların tedavisinde ek olarak silimarin kullanılması ile; kan plazmasında toplam kolesterol düzeyinin ve yüksek yoğunluklu lipoprotein seviyelerinin azalmasına yardımcı olduğu bulunmuştur. Silimarin, bağırsak ve karaciğer arasında sürekli bir döngü olan safra sıvısının bozulmasını önlemeye ve safra kalitesini artırmaya katkıda bulunur.

Silimarin, hepatit B’deki virüslerin çoğalmasını azaltmaya ve tümörde kötü hücre çoğalmasını önleyici, kanser hücre ölümünü başlatıcı ve yeni damar yapımı önleyici olarak destek sağladığı gibi birçok faydası bilimsel çalışmalarla ortaya çıkarılmıştır.

Allah, bilim dünyasına, “İnsan için yeryüzünde her derde deva sakladım, arayınız, bulunuz” diyerek, hedef göstermiştir. Biz de bu emri ilham kaynağı olarak, son hızla bu defineleri gün yüzüne çıkarmayı ve insanlığın faydasına sunmayı kutsal bir görev bilmeliyiz. Çünkü “İnsanların en hayırlısı, insanlara faydalı olanıdır.” Bu övgüye layık olan kimselerden olmanız dileklerimle...❖

Güzeldir Hayat

BEHİCE KATKAT

HAYAT ne güzel öğretmendir. En tembeli bile, bir sille ile hedefine hızlı koşan şampiyon yapabilir.

Renklerinin kıymetini bilmeyenin ışığını alır ve o karanlığın ihtişamına kapılıp karanlığına şiirler yazdırabilir.

Bazen bir derya olur önünde, bazen de git gide daralan, ışığı azalan kapı kilidi. Ve en az ışığın sızdığı anda eline bir anahtar verip kendi elinle açtırabilir, kaybettiğini sandıklarınla başarısın.

Bazen zor gelen her şeye şikâyet edersin ve tüm zorluklar elinden alınır.

Kolaydır artık her şey ama tadı yoktur.

Midesini üşütmüş insana benzer hayatın, neyi tadarsan tat, hep acı hep aynı.

Her haline şükürün tılsımı vardır, onu kaybedince anlarsın.

Bazen ye’se kapılırsın... Umut etmenin, mutlu olmanın iyileştirdiği kanser gibi, yolunu kaybettiğini sandığın anda, bulursun kaybettiklerini.

Yani bütünü ile güzeldir hayat...

Ardıyla, perdesiyle, sırlarıyla...

Bazen “neden!” dediklerimiz, “iyi ki” dediklerimizden daha kıymetli olur...

Bilemeyiz...❖

Tefekkürname

Hidayet

MEHMET SİNAN

KUR'AN-I KERİM'de birçok yerde ifade edildiği gibi; hidayet, ancak Cenab-ı Hakk'ın iradesi ile mümkün olan, O'ndan başka kimsenin yetki veya inisiyatif kullanamayacağı bir alandır. Bu kural kesindir ve Resulullah'a (asm) bile bu konuda hareket alanı bırakılmamıştır. Bu hakikatte üzerinde düşünülmesi gereken birçok hikmet vardır. Ancak yorum yaparken şüphelere ve yanlış anlamalara karşı dikkatli olmak, Kur'an'ın metot ve anlayışından ayrılmamak gerekir.

Allah bazı emirleri kullarının iradesine bırakmış ve işlerin nasıl olacağına, bizim seçimimize göre karar vermeyi irade etmiştir. Biz, cüz'i irademizle imtihan oluruz ve ahirette karşılığını alırız. Aldığımız kararlar başka insanların hayatını olumsuz etkileyebilir ya da zenginlik, uzun ömür gibi konularda insanlar arasında eşitsizlikler olabilir. Hesap günü kimsenin hakkının kimsede kalmayacağı şekilde mutlak bir adalet tecelli edeceği için fani dünya hayatında bu tür eşitsizlikler imtihan gereğidir ve normaldir. İman ve hidayet ise ahirette telafisi mümkün olmayan konu-

lardır. Ahirete imansız giden birisi için ebedi saadet ihtimali ortadan kalkmıştır. Hidayet meselesinde mutlak adalet dünyada gerçekleşmelidir ve bu nedenle kimsenin müdahalesine müsaade edilmemiştir.

Mutlak adalet için hidayet ancak hak edenlere verilmesi şarttır. Bir insanın hidayeti hak edip etmediğine karar vermek, öncelikle onun iç âlemine tamamen vakıf olmakla mümkündür. İnsanın görünen hal ve tavırlarının altındaki arzuları, niyetleri, hayalleri, aklından ve kalbinden geçen en derin hatıratı bilinmeden, gerçek manada âdil bir hüküm verilemez. Tüm bunları bilmek ancak insana şah damarından daha yakın olan Cenab-ı Hakk'a mahsustur ve bu yüzden O'ndan başkası hidayet veremez.

Hidayet denince ilk akla gelen imandır. İman ise genellikle yanlış anlaşılabilir tek seferde sahip olunan bir unvan gibi zannedilir. Halbuki takva ve salih amelle beslenip korunmayan ve terakki etmeyen bir iman giderek zayıflaması ve sönmesi mukadderdir. Aksi takdirde, Müslüman bir ailede dünyaya gelen kişi diğerlerine göre avantajlı hale ge-

lecek, bu durum adalet ile ilgili şüphelere sebep olacaktır. Kur'an-ı Kerim'de dosdoğru yol (Sırat-ı Müstakim) olarak zikredilen kâmil manada kulluğa ulaşmak ve o yolda devam edebilmek, ancak iman, takva ve salih amel birlikte olursa mümkündür. Yani hidayet bir seferlik kazanılmaz. Ona her an ihtiyaç vardır ve elde etmek için sürekli istemek ve çalışmak gerekir. İnsanlara her an hidayet verebilmek de ancak Cenab-ı Hakk'ın kudretine mahsustur.

Hidayet bazı hususlarda hayat ile benzerlikler taşır. Hayat, bir beden hem içindeki hem dışındaki denge ile bu iki denge arasındaki uyumun neticesidir. Hayatın devamı da bu denge ve uyumun devamına bağlıdır. Mesele dışarıdaki havada bulunan maddelerin oranları belirli değerler arasında olmalıdır; aksi halde hayat devam edemez. Aynı şekilde vücuttaki maddelerin miktar ve oranları da belirli değerlerin dışına çıkmamalıdır. Hayat için gerekli denge ve uyumun hidayet konusundaki karşılığı istikamettir. İman eden kişi hem Allah'ın var ve bir olduğunu hem de kendisinin kul olduğunu kabul etmektedir. Bu durumda kul olarak yaşamalı, kulluk için lazım olan işleri yapmalı, kulluğa uymayan işlerden uzak durmalıdır. Yani istikametini yaratılmasındaki hikmet ve maksada çevirmeli, fitratını bu hedefe varacak şekilde tekâmül ettirmelidir.

İnsan, hayatının devamı için her an Cenab-ı Hakk'ın Muhyi (Hayat Veren) ismine muhtaç olduğu gibi, doğru istikamette devam ederek imanını muhafaza edebilmek için de Hâdî (Hidayet Veren) ismine muhtaçtır. Hayat vermek ve onu sürdürmek gibi hidayet vermek ve istikameti korumak da ancak O'na mahsustur.❖

Cehennemden Kurtulup Cennete Girmek Çok mu Zor?

ÜMİT ŞİMŞEK

İNSANI Cehennemden uzak tutup Cennete yaklaştıracak şey nedir? Her insanın hayattaki en büyük meselesi bu olsa gerektir. Çünkü bu, korkuların en dehşetli ve devamlısından kurtulmak, erişilecek şeylerin en üstününe ve en devamlısına erişmek meselesidir.

Böyle büyük bir sorunun da herhalde o kadar büyük bir cevabı olmalıdır diye düşünür insan. Cevap verecek olan, ağzını bir açtı mı susmak bilmemeli... Çünkü tehlikeler de, istenecek şeyler de bitmek tükenmek bilmez.

Fakat cevap veren Allah'ın Elçisi ise sözü hiç uzatmaz, muhatabını usandırmaz, kimseye aklının almayacağı sözü söylemez, kimseyi kaldıramayacağı yüklerle ürkütmez. Ona yolun en kisasını, en kolayını, en sevimsisini ve en doğrusunu söyler.

Nitekim adamın biri ona gelerek "Cehennemden uzak tutup Cennete yaklaştıracak bir şeyi bana söyle" demişti.

Resulullah bu söz üzerine bir an semâya doğru baktı, sonra adama dönüp "Kısa ama çok büyük bir meseleyi benden sordun" dedi. Sonra da şöyle devam etti:

Hiçbir şeyi ortak koşmaksızın Allah'a kulluk et.

Farz namazını kıl.

Üzerine farz olan zekâtını ver.

Ramazan orucunu tut.

Kendine yapılmasından hoşlandığın şeyi insanlara yap.

Kendine yapılmasından hoşlanmadığın şeyi insanlara yapma.

Müsned, 27153 (6:383)❖

Beyaz Ateş

Z. SADIK GÜNDOĞDU

Ateşten yaratılmış olan şeytanlar
Cehennemde nasıl yanacak?

GÜNEŞLİ bir sonbahar günüydü. Aylardır devam eden montaj çalışmalarımız bitmiş ve tesisi devreye alma zamanımız gelmişti. Alman ortağımızın “en az bir sene sürer” diye tahmin ettiği montaj işlerini gece gündüz süren sıkı bir çalışmayla 6 ayda bitirmiştik. Türkiye’nin ilk, atık gazdan, saf sıvı ve katı karbondioksit üretim tesisini kurmuştuk. Alman firmasının gönderdiği uzman mühendis ile beraber tesisi devreye aldık.

Üretim sorunsuz olarak devam etti ve depolama tanklarımızı sıvı karbondioksit ile doldurmaya başladık. Akşama doğru tank seviyelerini kontrol ederken Alman mühendis elinde keten bir çuvala bana doğru geldi.

“Sen hiç bembeyaz bir ateş gördün mü?” diye sordu.

“Görmedim ama sıvı kabondiksitten kuru buz üretildiğini okudum” dedim.

“Gel beraber görelim” dedi.

Depolama tankının yanına giderek tankın boşaltma vanasını bir miktar açtı. Vananın ağzından çevreye bembeyaz kar tanecikleri yayılmaya başladı. Tank içinde

20 bar basınçta depolanan sıvı gaz, serbest atmosfere bırakılınca sıvı halden katı hale geçiyordu. Kar tanesine benzeyen parlak tanecikler şeklinde çevreye yayılıyordu. Sıvı karbondioksidin enterasan bir fiziksel özelliği idi bu.

Kar taneciklerini elimle tutmak için uzandım. “Sakin dokunma” diye ikaz etti. “O parlak kar tanecikleri bildiğin doğal kar tanecikleri gibi masum değildir. Eksi 80 derece ısıdadır. Bu soğukluk derecesi cilt üzerinde yüksek derece bir ateşin tesirini gösterir. Yani soğukluğuyla yakar. Hem de öyle bir yakar ki. Tedavi edilemez. Yanan yani donan bir uzvunu bisküvi gibi kırıp atmaktan başka çaren kalmaz.”

Çuvalı vanaya bağlayıp içini bu bembeyaz parlak karla doldurduk.

Mesaiden sonra çuvalı içindeki bu beyaz ateşle birlikte evime götürdüm. Aylardır kurulumu için uğraştığım tesiste ürettiğimiz bu enterasan maddeyi

aileme gösterecektim. Üzerinden beyaz dumanlar çıkan bu çuvalı oturma odasındaki masanın üzerine koydum.

Eşimle beraber 7 yaşındaki sevimli kızım ve 5 yaşındaki meraklı oğlum karşımda beni seyrediyorlardı.

Önemli bir gösteriye başlayan bir sihirbaz edasıyla çuvalın ağzını açtım. Üzerinden beyaz dumanlar çıkan, parlak ve bembeyaz bu kar yığınına açığa çıkardım.

“İşte dedim bizim fabrikada üreteceğimiz malzeme bu. Adı kuru buz. Fakat kara benzediğine ve adının da kuru buz olduğuna aldanmayın sakın ha. Aslında bembeyaz bir ateştir bu. Hem de öyle bir ateş ki, soğukluğuyla yakar. Ve hem de öyle bir yakar ki, bu yanık, normal ateşin yakmasından daha fazla acı verir ve tedavi de edilemez. Mesele bunun içine parmağını soksan yakmakla beraber anında donar ve insanın o parmağı kırıp atmaktan başka da çaresi kalmaz.”

Bilgisi ve dindarlığıyla sıradan bir eşten daha fazlası olan hanımım gülümsüyerek beni dinliyordu. Annesine benzeyen olgun tavırlarıyla beni seyreden 7 yaşındaki kızım da “yine neler becerdin baba” diyerek, gülümsemeye karışık hayranlık dolu bakışlarla beni süzüyordu.

5 yaşındaki heyecan fırtınası oğlum da elinin işaret parmağını uzatmış çevremde dolaşiyor, bir dalgınlık halimi kolluyordu. Bir fırsatını bulup parmağını bu beyaz ateşin içine sokacaktı. Hani demiştim ya “parmağını bu beyaz ateşin içine sokarsan öyle bir yakar ve hemen ardından da öyle bir dondurur ki, o parmağı kurabiye gibi kırıp atmaktan başka çaren kalmaz.” İşte bu heyecanı mutlaka yaşaması lazımdı meraklı oğlumun.

Eşime, “Fakat sen hiç şaşırmadın. Basit bir olay gibi seyrettin, sanki önceden biliyor gibisin. Bunun sebebi nedir?” diye sordum.

“Evet” dedi. “Biliyorum. Risale-i Nurlarda okumuştum. Risale-i Nurları dikkatli ve anlayarak okursan birçok emsalsiz haki-

katlerin de farkına varıyorsun.”

Çok şaşırılmıştım. Çuvalın ağzını oğlumun çözeceği bir şekilde bağlayıp yine onun ulaşamayacağı emniyetli bir yere yerleştirdikten sonra eşimden bu konuyu anlatan risaleyi istedim.

Bana külliyattan Sözlere kitabını getirdi. Yirminci Söz’ün ikinci makamını açtı:

“İkincisi: Ateşin öyle bir derecesi var ki, burudetiyle ihrak eder (soğukluğuyla yakar). Yani ihrak gibi bir tesir yapar. Cenab-ı Hak, ‘selamen’ lafziyle burudete diyor ki: “Sen de hararet gibi burudetinle ihrak etme.” Demek, o mertebedeki ateş, soğukluğuyla yandırır gibi tesir gösteriyor. Hem ateştir, hem berddir. Evet hikmet-i tabibiyede nar-ı beyza halinde ateşin bir derecesi var ki; harareti etrafına neşretmiyor ve etrafındaki harareti kendine celbettiği için, şu tarz burudetiyle, su gibi mayı şeyleri incimad ettirip (dondurup), manen burudetiyle ihrak eder.” (Sözlere, syf. 261)

Sözün devamında, Risalelerin yazıldığı zamanlarda henüz bilinmeyen bu maddeyi akla yakınlaştırmak için soğuk en şiddetlisi olan zemheri benzetmesi yapıyor.

Böylesine açık ve bilimsel bir tarifi, bu konunun dünya çapında uzmanı olan ortağımız Alman firması uzmanları bile yapamıyordu.

Sohbetlerinde “Ben görmediğimi yazmadım” diyen Bediüzzaman Hazretleri burada yaptığı Nar-ı Beyza (beyaz ateş) tabiri ile bu malzemeyi görüyor gibi tarif ediyordu. Paragrafın sonunda. “Öyle ise ateşin bütün derecatına ve umum envaina cami olan Cehennem içinde, zemherinin de bulunması zaruridir.” diyerek konuyu bitiriyordu.

Bu son cümleyle beraber, yıllardır aradığım “Zaten ateşten yaratılmış olan şeytanlar Cehennemde nasıl yanacak?” sorusunun da cevabını bulduğumu düşündüm.❖

Hayalin İçinden Öyküler

Kapalı Alan Korkusu

HÜSEYİN BURAK UÇAR

NİYAZİ USTA uyandı ve kendisini sert ve soğuk bir zeminde sırtüstü yatar-ken buldu. İlk gördüğü şey, ona doğru eğilmiş yüzlerdi. Bunların içinde en genç olanı, gözlerini pörtleterek meraklı bir sevinçle bağırdı:

“Uyandı, nihayet uyandı!”

Başındaki kalabalıktan yüzünü göremediği, fakat sesinden anladığı kadarıyla oradakilerin en yaşlısı ve itibarlı olduğunu düşündüğü biri, az ileriden seslenerek tersledi onları:

“Çekilin adamın başından, bir rahat nefes alsın. Bir an önce kendine gelsin de bakalım bir şey hatırlıyor mu?”

Niyazi Usta, yattığı yerden oturacak şekilde doğruldu. Fakat bunu zar zor yapabildiğini fark edince, “Ben neredeyim, neden buradayım, siz kimsiniz?” gibi soruları sormak için biraz daha kendine gelmesi gerektiğini hissetti. Ne yaptığını hatırlamıyordu. Ancak uzun süre ara vermeden fiziksel güç

gerektiren bir işte çalışmış gibi bitkindi. Belki de hastaydı, hatırlamıyordu.

Etrafa bir göz gezdirdi. Kendisinden başka beş kişi daha vardı. Hepsinin üzerinde, iki parçadan oluşan desensiz, kirli beyaz bir elbise vardı. Burası, kişi başına iki-iki buçuk metre kare düşecek kadar küçük, kaynağı belirsiz loş bir ışıkla aydınlatılmış, ürktüçü bir odaydı. İçinde hiçbir eşya yoktu ve dikdörtgen şeklindeydi. Aslında bir odaya benzetmek de doğru değildi, çünkü her odada en azından bir pencere ve bir kapı olması beklenirken, burada ne bir kapı vardı ne de bir pencere. Vakti belirtecek bir şey de yoktu. Gece mi, gündüz mü olduğu belli değildi. Üstelik dondurucu olmasa da oldukça soğuk bir yerdi burası.

Niyazi Ustanın sırtı duvara dayalıydı ve ayaklarını uzatmış vaziyetteydi. Diğer beş kişi de onunla ilgilenmek için olsa gerek ayakta ve hepsi de başları neredeyse tavana değecek kadar uzun boyluydu. Kendi-

sini devler arasında bir cüce gibi hissetti. O da ayağa kalkmak için bir teşebbüste bulundu. Uyandığı için sevinç naraları atan ve pörtlemiş gözleriyle ilk gördüğünde onu biraz korkutan genç adam, elini uzatarak ona yardım etti. Ayağa kalkınca gördü ki bu insanların boyları gayet normaldi. Sorun odanın boyunda idi. Bu yükseklik iki metreden fazla değildi.

O an, çoktandır kendisini sık sık hatırlatan bir kapalı alan korkusu bütün hücrelerini dolaştı. Sorun sadece tavan yüksekliği değildi elbette, kapı ve pencere olmaması da cabasıydı. Ayağa kalkmasına yardım eden kişi, diğerlerinin de meraklı bakışları arasında sordu:

“Aramıza hoş geldin ağabey, bize ismini söyler misin?”

Niyazi Usta birkaç saniye öylece kalakaldı. Çünkü ismini hatırlamıyordu. Biraz zorladı hafızasını, fakat sadece ismini değil, hiçbir şeyi hatırlamıyordu. Kim olduğunu da, buraya nasıl geldiğini de, hatta nereden geldiğini de, ne iş yaptığını da hatırlamıyordu. Bunların hepsini sordular ve o hiçbirini cevaplayamadı.

Az önce başına üşüşmüş olanlardan onu rahat bırakmalarını isteyen yaşlı adam söz aldı:

“Bunun da bizden farkı yok. Artık kesin olan şu ki; hiçbirimiz hiçbir şey hatırlamıyoruz. İsimlerimizi dahi hatırlamıyoruz. Bu kapısı ve penceresi olmayan odaya nasıl geldik, niye geldik bilmiyoruz. Fakat bu son uyanan arkadaşımızın da kapalı alan fobisi olduğu her halinden anlaşılıyor. Bu, hepimizin şu ana kadar bulabildiğimiz tek ortak nokta.”

O sırada büyük bir gürültü koptu. Çok büyük bir demir kapının beton bir zemine sürünerek yavaş yavaş açılmasını andıran ve beyinlerinin tüm kıvrımlarında dolaşarak ilerleyen çok rahatsız edici bir sestir bu. Diğerleri hiç şaşırmadan gözlerini tavana dikerek dinlediler. Sebebini çok iyi biliyorlardı.

Çünkü şu ana kadar her biri için bir kez olan şey, şimdi Niyazi Usta için oluyordu. Tavan, bu gürültüyle birlikte biraz daha alçalmış ve oda biraz daha basık hale gelmişti.

Bu odada gözlerini açan ilk kişi, her hali ile henüz otuzlu yaşlarının başında olduğu izlenimi veren o genç adam olmuştu. Oda yüksekliği, o uyandıktan sonra yine böyle korkunç bir gürültüyle birlikte biraz azalmıştı. Uyuyup uyandığında ise odada uyumakta olan ikinci bir kişinin olduğunu görmüştü. İkinci kişi uyanınca, odanın yüksekliği aynı türde bir gürültü eşliğinde yine azalmıştı.

Bu olay, Niyazi Usta ile birlikte altıncı kez yaşanmıştı. Şu ana kadar hiçbir şey yiyip içmemişlerdi ve tuvalet ihtiyaçları da olmamıştı. Hepsi bu durum karşısında şaşkıncı. Uyuyup uyandıklarında tüm ihtiyaçları karşılanmış gibi hissediyorlardı. Üstelik oksijen de hiç tükenmiyordu. Zaman tam anlamıyla göreceli hale gelmişti. Onlara göre yıllardır buradaydılar.

Odanın ayakta rahatlıkla durulamayacak kadar basık bir hale gelmesi, hepsinde olan kapalı alan korkusunu daha da körüklemişti. Üstelik bunun bu şekilde devam etme ihtimali, bu korkuyu daha da artırıyordu. Çünkü hepsi uyuduktan sonra uyanınca, muhtemelen aralarında yedinci bir kişiyi göreceklerdi ve sonrasında bu odada ayakta durabilmek mümkün olmayacaktı. Bu durum devam ettikçe, yer ve tavan arasında bir mesafenin kalmayacağı düşüncesi tüylerini ürpertiyordu.

Korktukları gibi oldu. Uyandıklarında yedinci kişinin aralarına katılmış olduğunu gördüler. Uzun süre kendisine gelmesini beklediler. Belki de o ruh haliyle beklemek, onlara bu süreyi çok uzun hissettirdi. Onun uyanışına sevinç naraları atan o genci, şimdi daha iyi anlıyordu Niyazi Usta...

Fakat yedinci kişi onları çok şaşırttı. İyice kendine geldiğinde, onların bütün sorularını cevapladı. Hafızası gayet yerindeydi. İsmi- nin Serhat olduğunu, 42 yaşında olduğunu

ve hiçbir rahatsızlığı olmamasına rağmen az önce kalp krizi geçirip hastaneye kaldırıldığını söyledi. Son hatırladığı şey, ambulanstaki görevlilerin ona yaptıkları kalp masajıydı. O ana kadar ölmüş olabilecekleri hiç birinin aklına gelmemişti. Çok tuhaf bir duyguydu yaşadıkları. Birkaç saniyelik suskunluktan sonra, devam etti Serhat, onların isimlerini tek tek söyledi. Hepsini tanıyordu. Onun verdiği bilgilerle yavaş yavaş her şeyi hatırlamaya başladılar. Ve hatırladıkları arasında, yaşarken bir türlü unutamadıkları şeyler olduğunu fark ettiler. Serhat istem-sizce, neden burada olduklarını bilmelerini sağlayarak yaşadıkları ıstırabı daha da artırmıştı.

Bu yedi kişi, birbirini çok iyi tanıyan insanlardı. Aynı fabrikada çalışmışlardı ve malzeme deposundan sorumlu olan ustanın üzerine yıkılan bir hırsızlık vakasında, gerçeği bildikleri halde susmuşlardı. İşinden çıkarıldığı haberini alan depo sorumlusu, fabrikada bulunan 14 metrekarelik soğuk hava dolabına kendisini kilitleyerek intihar etmişti. Yaşam mücadelesi veren küçük çocuğunun ameliyatı için gereken parayı bulmaya çalıştığı zor bir zamanda uğramıştı bu iftiraya.

O sırada, daha kötü şeyleri hatırladıkları için kısa süreliğine de olsa unuttukları o korkunç sesle irkildiler. Çok büyük ve eski bir demir kapının beton bir zemine sürtünerek yavaş yavaş açılmasını andıran ve beyinlerinin tüm kıvrımlarını dolaşarak ilerleyen çok rahatsız edici bir sestir bu...❖

Çöldeki Saat

ÖMER SEVİNÇGÜL

KUZENİN benzetme kurallarını bilmiyor anlaşılan. Bir teşbihin yani benzetmenin unsurları vardır: Benzeyen, benzetilen, benzetme yönü, benzetme edatı.

Mesela “Adam tilki gibi kurnazdı” benzetmesinde, adam benzeyen, tilki benzetilen, kurnazlık benzetme yönü, gibi benzetme edatıdır.

Bu benzetmeye “Tilkinin kuyruğu var, tilki dört ayağıyla yürür, tilki okula gitmez, tilki kırlarda yaşar. İnsan ise başka niteliklerle donatılmıştır, öyleyse bu benzetme yapılamaz, yanlışır” diyerek itiraz edebilir miyiz?

Hayır! Ben, gerçek anlamını kastederek ‘tilki’ demiyorum ki yanlış olsun. Bu benzetmeyi adamın ne kadar da ‘kurnaz’ olduğunu vurgulamak için yapıyorum, çünkü tilki kurnazlığıyla meşhur bir hayvandır.

Kâinatı fabrikaya benzetirken her ikisinin de

Kainatı fabrikaya benzetmen ‘çöldeki saat’ analogisini hatırlattı bana.

“Çölde bir saat bulsan ne düşünürsün, kendi kendine olduğunu mu, yoksa bilinçli bir saatçi tarafından yapıldığını mı? İşte tüm canlılar da böyle, kendi kendine olmazlar, bir ustaları olmalı” diye özetlenebilecek bir analogi bu.

Kuzenimle tartışırken bu analogiyi kullanmıştım. Hemen itiraz etmişti. “Saat cansız, hayvan canlıdır. Canlı, kendine lazım olanı çevreden alabilir. Pamuk da beyaz, kar da, öyleyse ikisi de tarlada yetişir diyebilir miyiz? Diyemeyiz. İşte bu nedenle çöldeki saat analogisi hatalıdır.” demişti.

Saati al, yerine kâinatı koy, aynı itiraz ona da gelir. Ne dersin?

‘sanatlı’ oluşlarını, yapılmaları için bir ilim, irade ve kudret gerektirdiklerini göz önüne alıyorum.

Bu tür analogiler, misaller, benzetmeler bir kanunun, bir yasanın, bir ilkenin, bir genel kuralın ucunu göstermek için dile getirilir.

Maksat, insanların zihnini bu ilkeye çevirmek, düşüncelerini, bilmelerini, bulmalarını sağlamaktır.

Fabrika ve kâinat... İkisi de eser, ikisi de yapılmış, ikisinin de bir plana, bir ustaya ihtiyacı var, ikisi de belli yasalarla çalışıyor, ikisi de üretim yapıyor vesaire. İşte bunlardır ortak yönleri.

Şimdi düşün... Bir bitki tohumuna genetik şifreyi kim koyuyor, kim çözüyor, bitkinin bu plana göre büyümesini, serpilmesini kim belirliyor?

Bir tohum bunları bilemez ki... İlmi yok, görmesi yok, iştmesi yok, zekâsı yok...

Kendine lazım olan maddeleri nereden bilecek de alacak? Hem de tam olması gerektiği kadar.

Halbuki görüyoruz, bir bitkide onlarca element var. Hepsi olması gerektiği kadar. Bu hassas mizan kimin eseri? Kendini bile tanımayan bitkinin mi?

Hayatı kıstas kabul ediyor madem şunu da sor ona: Hayat nereden geldi? Hayatsız kâinatta hayat nuru nasıl parladı?

Hayat bir nurdur, bir ışıktır. Elbette ışıklı bir kaynaktan gelir. Nuru veren nursuz olmaz.

Hiç kuşku yok ki ışık nasıl güneşe delalet ediyorsa hayat da bir hayat sahibine, Hayy ve Muhyi olan bir zata delalet eder. ❖

Hatice'nin Hıristiyanlıktan İslam'a Yolculuğu

AYTEN YADİGÂR

ÇOK DİNDAR sayılmayan Hıristiyan bir ailenin kızı olarak dünyaya geldim. Babam inanç konusunda problemleri olsa da bizleri etkilemeye çalışmaz, seçimlerimize müdahale etmezdi. Annem ise doğuştan ve geleneksel bir Hıristiyandı. Bizleri de bu şekilde yetiştirdi. Hıristiyanlığı öğrenmemiz için rahibelerin yönettiği okullara gönderilmişti. Derslerin dışında Çarşamba günleri öğrenciler için düzenlenen ayinlere katılıyorduk. Bir de Pazar ayinleri vardı tabii ki. Ayin ritüellerini hiçbir zaman sevmemiştim ve bu gibi ritüeller aracılığıyla Tanrı'ya bağlandığımı hissetmiyordum. Dua etmenin Tanrı ile bağlantı kurmanın ve şükranlarımı ifade etmenin tek yolu olduğuna inanıyor olsam da, ayinlerde yapılanların veya yaptıklarımızın kalbimi ısıttığını hiç hissetmedim. Belki de bunun sebebi kilisedeki gösterişli atmosfer ve ziyaretçilerdi ya da belki de duanın bir rahip aracılığıyla yapılması bana mantıklı gelmiyordu. Neden Tanrı ile aramda bir aracı olmalıydı? Üstelik bu aracı da en az

benim kadar insandı.

Çocukluğumdan beri evimize temizlik yapmaya gelen bir Müslüman kadın vardı. Namazlarını zamanında kılardı ve onu büyük bir hayranlıkla izlerdim. İnancının yüzünü aydınlattığını fark ederdim, üstelik tek başına dua etmesine ve bir ibadethane- de olmamasına rağmen... Bir gün ona "Dua ederken Tanrı'yı yanında hissediyor musun?" diye sordum. O da bana "Evet, dua ettiğinde O'nu yanında hissedersin" diye yanıt verdi. Cevabı ne kadar basit olsa da kalbimin derinliklerine dokundu. O günden sonra her ezan sesi duyduğumda Müslümanlara gıpta etmeye başlamıştım; çünkü ezan Yaratıcı ile bağlantı kurma ve O'nu yanlarında hissetme çağrısıydı. Bu büyük bir imkândı.

Otuzlu yaşlarımın başlarında komünist partiye katıldım ve dinden uzaklaştım. Tanrı'ya bakış açım ateizme daha yakın hale geldi, ancak O'nun varlığını bütünüyle inkâr edemedim. Bu şekilde birkaç yıl geçirdim, ta ki partiden ayrılana kadar. Fakat

Tanrı ile olan ilişkim kopuk kaldı; sadece Noel, Pas-kalya ve bazı sosyal etkinlikler için kiliseye gidiyordum.

Zamanla sadece Tanrı'ya inanmanın yeterli olmadığını hissetmeye başladım. Onunla olan bu kopuk ilişkiden yorulmuştum. Bu bağı güçlendirmek için dinimle ilişki de güçlendirmem gerektiği sonucuna vardım ve iç huzursuzluğum yeniden başladı. Ne zaman dine ve onun öğretilerine yaklaşısam, aynı soru beni rahatsız etmeye devam etti:

Tanrı kimdir? O Baba mı? Oğul mu? Yoksa Kutsal Ruh mu?

"Tanrı, bu üçünün hepsi birden" cevabını hep alıyordum ama bu beni asla tatmin etmiyordu. Tanrı nasıl bir oğula sahip olabilirdi? Ve nasıl olur da bu oğulun kendisi olduğunu söyleyebilirdi? Tanrı olduğunu kanıtlamak için neden bir oğula ihtiyacı vardı?

Bir Hıristiyan olarak neden Tanrı ile bağlantı kurmak için yalnızca İsa'ya ihtiyaç duyuyordum? Eğer o bir peygamberse, bizler gibi bir insandı, ancak elbette daha yüksek bir akıl ve bilgelik seviyesine sahipti. Yine de onun aracılığıyla Tanrı'ya ulaşmaya ihtiyacım yoktu. Sonuçta, o da diğer peygamberler gibi Tanrı'nın mesajını ileten bir elçiydi. Ama eğer İsa Tanrı ise, nasıl olur da iki Tanrı'ya ibadet edebilirdim?

Tanrı'ya bu din aracılığıyla yaklaşma çabalarım içinde çaresizce daha fazla okumaya başladım. Ailemin öğrettiği din hakkında ne kadar çok araştırma yaparsam, o kadar fazla endişelenmeye başladım. Öğretilerinin çoğunu, özellikle de temel inanç-

larını kabul edemiyordum. Kutsal Kitap'ın, Tanrı'nın gönderdiği saf kelamı olmadığını hissine kapıldım.

Kutsal Kitap'ta birçok işaret buldum ki, İsa yalnızca bir peygamberdi ve kendisinden önce gelenleri tamamlamak için bir mesajla gönderilmişti. Aslında, Kitap'taki birçok ayet de bu anlama geliyordu:

"İnsanoğlu, kaybolanı kurtarmaya geldi." (Matta 18:11)

"Çünkü ben kendiliğimden konuşmadım; beni gönderen Baba, ne söylemem ve ne konuşmam gerektiğini bana buyurdu." (Yuhanna 12:49)

"Kutsal Yasa'yı ya da peygamberlerin sözlerini geçersiz kılmaya geldiğimi sanmayın. Onları geçersiz kılmaya değil, tamamlamaya geldim." (Matta 5:17)

"Sonsuz yaşam, tek gerçek Tanrı olan seni ve gönderdiğin İsa Mesih'i tanımlar." (Yuhanna 17:3)

Ve daha birçok örnek vardı ki İsa, hiçbir zaman kendisinin Tanrı olduğunu iddia etmemişti. Aksine, her zaman "İnsanoğlu" olduğunu vurgulamıştı. Peki, öyleyse Teslis (Üçleme) inancı ve Mesih'in Tanrı olduğu fikri nereden çıktı? Bu, yıllarca zihnimi meşgul eden bir soruydu...

Bir başka önemli mesele de, Tanrı'nın neden insan formunda yeryüzüne inmek zorunda olmasıydı. Neden "oğlunu" öldürerek günahlarımızı bağışlamak zorundaydı? Neden bizi kendisini sevmeye ikna etmek için bir tür "rüşvet" vermesi gerekiyordu? Oysa biz zaten varoluşumuz ve yaratılışımız gereği O'na bağlı değil miydik? Eğer günahsız bir şekilde yaşayacak olsak, hayatımızın amacı ne olacaktı? Ayrıca, bir kişinin başkalarının günahlarının yükünü taşımasında ilahi adalet nerede kalıyordu? Ve eğer İsa çarmıhta öldüyse, bu Tanrı'nın da öldüğü anlamına mı geliyordu? Bu nasıl mümkün olabilirdi? İsa'nın Tanrılığını kanıtlamak isteyenlerden aldığım tek yanıt, mucizeler gerçekleştirdiğiydi. Ama diğer pey-

gamberler de mucizeler göstermedi mi?! Öldükten üç gün sonra dirildiği söyleniyordu ve bu sadece tanrılara mahsus bir şeydi. Ama Eski Ahit'e göre İlyas, ışık saçan bir araba ile göğe yükseltilmedi mi?

Hiçbir cevap beni tatmin etmiyordu.

İçimde inandığım ve beni en çok ikna eden tek cevap şuydu: Kurtuluş ve Teslis (Üçleme) inancı, Hıristiyanlığın yayılma sürecinde, özellikle de İstanbul'dan (Konstantinopolis) dünyaya yayılırken mevcut İncil'lerin bugünkü şekliyle basılmasıyla Hıristiyanlığa eklenmiş olmasıydı. Tek Tanrı inancının yaygın olmadığı bir toplumda, Tanrı'yı üçlü bir yapıya büründürmek, insanlara yeni dini benimsetmeyi kolaylaştırıyordu. Ayrıca, bu yeni dinin, tüm günahlarını affedeceği fikri, insanları daha fazla cezbetmek için kullanılmıştı.

Bir diğer önemli nokta da İncil gerçekten Tanrı'nın kelamı mıydı? Farklı versiyonlarının bulunması ve bu versiyonlar arasındaki çelişkiler, İncil'in otantikliği konusunda ciddi şüpheler uyandırdı. Bu konu üzerine araştırmalar yapmaya başladım. Sonunda, merhum **Şeyh Ahmed Deedat'ın** Amerikalı bir papaz ile yaptığı "**İncil, Tanrı'nın Sözü müdür?**" başlıklı münazarasını dinledim. O'nun dile getirdiği tüm noktalar benim için çok mantıklıydı. Şeyh Deedat'ın eserleri sayesinde, Eski Ahit'te Peygamber Muhammed'in (s.a.v.) gelişine işaret eden pek çok ayet bulunduğunu fark ettim, ancak bu işaretler görmezden geliniyordu. Ve böylece, benim İslam'a yolculuğum başlamış oldu.

İslam'ı daha derinlemesine keşfetmemi sağlayan şey ise, dünyada o dönemde yaşanan gelişmelerdi. Hakikati arayışım devam ederken, uluslararası arenada İslam'a yönelik saldırıların giderek arttığını fark ettim. Aynı zamanda, bazı Müslüman gruplardan gelen ve İslam'ı farklı şekillerde yorumlayan görüşleri duydum. Bu yorumlar, İslam hakkında bildiklerimle çelişiyordu. Hayatım boyunca Müslüman bir toplum içinde yaşa-

mamış biri olarak, bu yorumların kaynağını ve doğruluğunu araştırmaya karar verdim.

Ve sonunda İslam'ın GERÇEKLİĞİNİ keşfettim:

İslam'ın herkesi içine alabilen, yalnızca tek ve benzersiz olan Allah'a kulluk etmeye çağıran, barışı ve affetmeyi öğütleyen ve hayatın her alanını ele alan bir din olduğunu gördüm. Bu yönüyle İslam'ı, Hıristiyanlığa kıyasla benim için daha gerçekçi bir din olarak buldum. Zira Hıristiyanlık bana fazlasıyla ruhani geliyordu; ayrıca kabul edemediğim ve anlayamadığım temel farklılıkları da vardı.

İslam'da, insanların, aracıya ihtiyaç duymadan doğrudan Allah'ı takdir etmeye çağrıldığını, tüm Müslümanların hayatını kapsayan açık ve net talimatlar sunulduğunu keşfettim. İslam, hiçbir direnç olmadan kalbime yerleşti ve aklıma kolaylıkla hitap etti. Sanki Müslüman olmak için doğmuşum gibi kendimi tam anlamıyla bu dine ait hissettim.

Kur'an-ı Kerim okumaları, Müslümanların namaz ve oruç gibi ibadetleri ruhumda yankı buldu ve bunun hayatıma yansımaları oldu. En başından beri hissettiğim Yaratıcı'ya aracısız, en saf ve sade bir şekilde yaklaşma ihtiyacı karşılık bulmuştu. Geçen Ramazan'da oruç tuttum ve Kur'an'ın tamamını okudum. Bu dine ruhen bağlı hissediyordum ve onu tüm yönleriyle kabul etmekteydim. İçimde derin bir huzur vardı. O sıralarda inancımın sanki sınırdığı bir durumla karşılaştım. Ramazan geçtikten sonra önce Noel, ardından Kurban Bayramı gelmişti. Kendimi, kalbimi bir yokladım. Noel'le ilgili hiçbir manevi bağ ya da hissiyat yoğunluğu içinde değildim. Ancak Kurban Bayramı'nda, Arefe günü oruç tutarken buldum kendimi... Ve İslam'ın benim için doğru din olduğuna kesin olarak karar verdim. 15 Ocak 2006'da şehadet getirerek Müslüman oldum. Elhamdulillah.❖

Kaynak: https://muslimconverts.com/converts/khadjah_M.htm

Kedi ve Sanal Âlem

İBRAHİM KÖSE

DÜN AKŞAM televizyon kanallarının birinde bir kedi ekranda durmadan bağıriyordu. Bizim kedi o sesi duyunca hemen televizyona yöneldi.

Televizyonda ne zaman böyle bir canlı çıksa veya bir hayvan belgeseli yayında olsa, bizim "Norveç Orman Kedisi" hemen büyük bir merakla televizyona yönelir ve ekranda gördüklerine önce hayran hayran bakar, sonra da televizyonun etrafında dolaşır onlara ulaşmak ister...

Bir defasında bir akşam bizimle birlikte koltuğa kurulup, göçmen kuşları on dakika seyretti.

Bir başka akşam Afrika aslanlarını, onların nasıl avlandıklarını, nasıl oynadıklarını dikkatle ve temkinle izledi.

Bir gün de kedi yavrularını izleyip heyecanlandı...

Yaklaşık iki yıla yakındır evimizin bir ferdi olan kedimizin dün akşam bir kedinin televizyonda bağırişına dayanamayıp ona ulaşmak için ekranın etrafında dolaşması beni düşündürdü:

Bu kedi iki yıldır televizyona baktığı halde, hala ekranda gördüklerini gerçek zannediyor.

Kedi gördüğü her şeyin gerçek olduğunu düşünüyor olmalı ki, sanal âlemi bir türlü kabullenemiyor ve ekranın içine yol arıyor...

Bu kedi sanal âlemi gerçek âlem sanıyor.

Sanal âlemi anlamıyor.

Ne yalan söyleyeyim, ben de bir insan olarak sanal âlemi tam anlayabilmiş değilim.

Kedi nasıl anlansın?❖

Yaygınlaşan Kumar Felâketi Toplumunu Tehdit Ediyor

PROF. DR. SEFA SAYGILI

ISTEYEREK riske girme temelinde, kazanan ve kaybeden tarafların olduğu yalnızca şansa ve beceriye dayalı oyunlara kumar denilmektedir. Kumar; çalışmadan, emek harcamadan kısa yoldan zengin olmak için yol olarak görülmektedir. Günümüzde milli piyango, kazı kazan, spor-toto, şans topu, sayısal loto, iddia, bilyoner ve at yarışları gibi şansa dayanan bu oyunlar sadece bir eğlence aracı olarak görülse de ilerleyen zamanlarda alkol ve uyuşturucu maddeler gibi bağımlılık yapmaktadır.

Son günlerde çeşitli şekillerde kumar oynama alışkanlığının gittikçe yaygınlaştığını görmekteyiz. Bilgisayar ve internet ile rengârenk ışıltılarla devamlı reklamları yapılmaktadır ve daha kolay ulaşılabilir bir haldedir. Teknoloji çağı olarak adlandırdığımız bu dönemde en çok gençler risk altına girmektedir. İnternet yaygınlaştıkça bilgisayarda şans oyunları oynama sıklığı ve sanal kumar bağımlılığı gün geçtikçe artmaktadır.

Gerçekten kumar korkunç derecede kişilere, ailelere ve topluma zarar veren felâkettir. Terapi için gelen veya getirilen kumar tutkunlarıyla görüşmelerimden biliyorum. Kumar onlara öyle bir heyecan ve sanal coşku vermektedir ki, o anda sağlıklı ve mantıklı düşünme melekeleri devreden çıkmaktadır. Bu yüzden kumar tutkunu kısa sürede altındaki arabasını, oturduğu evi kaybedebilmektedir.

Son gördüğüm kumar bağımlısı ise ailesinin servetini, daha sonra da işyerinde kasadaki parayı gizlice alarak kumara yatırmış ve tabii ki kaybetmişti.

Çok kumarbaz gördüm, ama kumarda kazananı görmedim. Sonuç, oynayan için

her zaman hüsrandır. Kumarbaz, ailesinin rızasını kumara yatırmakta, sonuçta hemen hepsi yiyecek ekmek bulmakta zorluk çekecek hale gelebilmektedir. Evini ve arabasını kaybedip kiraya taşınan ve toplu taşıma araçlarını kullanmaya başlayan bir hastam, "10 yılda kumarda 1 milyon dolar civarında servet kaybettim" demişti.

Kumar oynayanlara sorarım hep, "Hiç kazandığınız olmaz mı?" diye. Söyledikleri cevap daima şöyle olur: "Olmaz mı? Bazen cebimiz para görür. Fakat bu halde kumarı bırakıp gidemezsiniz. Sözelimi kumardaki son kayıplarınızdan biri gelir aklınıza. O parayı da çıkarayım ve sonra kumar oynamayı bırakayım dersiniz. Bakarsınız ki eldeki parayı da tekrar kaybetmişsiniz. Geçenlerde epey kazandım, hemen ayrılalım dedim. Ancak bu kez de nasıl olsa şansım yaver gidiyor, dedim. Yine cebimi boşaltıp oradan ayrıldım."

Kumar tutkunlarının düzeldikleri de pek olmuyor, tekrar bir oynama krizine giriyor ve

yine kaybetmeye başlıyorlar maalesef.

Kumar oynama alışkanlığı; kişi ve aileye getireceği büyük maddi ve manevi zararlar kadar, patolojik bir hal alabilmesi sebebiyle de endişe vericidir. Şans oyunları bağımlısı haline gelen kişilerde hem psikolojik hem de sosyal boyutlarda kötü sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Şöyle ki kişi kumar oynama üzerine aşırı kafa yorar. Geçmişteki kumar oynama yaşantılarını yeniden yaşamak ister. Bir sonraki oyunu tasarlamak ya da kumar oynamak üzere para sağlamanın yollarını düşünür. İsteddiği heyecanı ya da kazancı duymak için giderek artan miktarlarda para oynama ihtiyacı duyarlar. Kaybettiklerini bir seferde geri almayı umurlar. Bu gerçekleşmeyince davranışlarını ve kayıplarını yalanlarla örtmeye çalışırlar. Kumar oynamak için gereken parayı sağlamak üzere; sahtekârlık, dolandırıcılık, hırsızlık, zimmetine para geçirme gibi yasa dışı eylemlerde bulunur.

Bağımlı kişiler kumar sayesinde kolay yolla zengin olacağını düşünür. Çalışma, alın teri, hak ve hukuk gibi toplumun temeli olan anlayışlar yok olur. Menfaat ve kazanma hırsı bütün toplumsal ilişkilere yansır. Toplumdaki huzur ve güven zedelenir. Kazanma hırsıyla bencil ve menfaatçi bir hale gelen birey, kendine ve çevresine zarar vermektan kaçınmaz. Kumarın oynayana verdiği zararlardan belki de en önemlisi kişinin suça eğilimini artırmasıdır. Alkol ve madde gibi bağımlılık yapıcı öğelere ulaşma ihtimali artar ve diğer bağımlılıklar gelişebilir.

Kumar bağımlılığı maalesef toplumu sarmış ve oldukça yaygınlaşmış durumdadır. Tedavide ise fazla bir şey yapılamamakta, kötülüğün boyutları büyümektedir. Üstelik insanımızın mütevazı bütçesinden çalınan milyarlarca lira maalesef ülke dışına çıkmakta ve şer odaklarca kullanılmaktadır.

Çare nedir denecek olursa Rabbimizin Kur'an'da buyurduğu gibi kumardan uzak durmaktır:

"Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda hırsızlık, rüşvet, faiz ve kumar gibi meşru olmayan yollarla yemeyin. Karşılıklı rızaya dayanan bir ticaret yapmanız ise elbette meşrudur. Kendi nefislerinizi de öldürmeyin." (Nisâ Suresi, 29)

"Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar, fal okları şeytan işi iğrenç şeylerden ibarettir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz." (Maide Suresi, 90)❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

"NE KADAR BIRAKTI?"

Stephen R. Covey'e, bir dostlarının ölümü üzerine, arkadaşı mirasını merak edip sormuş:

"Ne kadar bıraktı?"

O da şu karşılığı vermiş: "Neyi varsa hepsini..."

EDEP YÂ HÛ?

Vehbi Vakkasoğlu, Münevver Ayaşlı'yı ziyaret eder. İçeri girdiğinde bakar ki muhteşem salonunda neredeyse her köşede "Edeb yâ Hû" levhaları vardır. Merak ederek sorar:

"Efendim, niçin bu kadar çok 'Edeb yâ Hû' levhası var?"

Münevver Ayaşlı, bu zamana serzeniş ve sitem yüklü bir cevap verir:

"Edebin yokluğundan."

KİM DAHA BÜYÜK?

Napolyon, S. Helen adasında sürgün bulunduğu sırada birisi, "Fatih mi yoksa siz mi büyüksünüz?" diye sormuş. Bu soruya şöyle cevap vermiş:

"Büyükükte ben onun çırağı bile olamam. Çünkü ben, kılıçla zapt ettiğim yerleri henüz hayattayken geri vermiş bir bedbahtım. O ise, fethettiği yerleri nesilden nesile intikal ettirmenin sırrına ermiş bir bahtiyardır."❖

Kıyamet Alâmetleri

YUSUF YALÇIN

KIYAMET, bu imtihan yurdu olan dünyanın/kâinatın dehşetli sarsıntılarla/yıkımlarla Rabbimiz tarafından yok edilip hesap gününün başlaması demektir. “Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Çünkü kıyamet sarsıntısı çok büyük bir şeydir. Onu göreceğiniz gün, her emzikli kadın emzirmekte olduğu çocuğundan geçer ve her hamile kadın da karınındaki çocuğunu düşürür. İnsanları sarhoş görürsün; hâlbuki onlar sarhoş değildir. Ne var ki Allah'ın azabı çok şiddetlidir.”¹

Rabbimiz, Lokman suresinde “Kıyamet saatinin bilgisi yalnızca Allah katındadır”² diyerek kıyametin vaktinin bilinmeyeceğini haber vermiştir. Ancak kıyamet kopmadan evvel, kıyamete yakın dönemde, kıyametten haber veren bazı olaylar gerçekleşeceğini de yine Kur'an'dan ve Peygamberimizden (sav) öğrenmekteyiz. Bunlara kıyamet alâmetleri denir. Bu alâmetler ‘küçük alâmetler’ ve ‘büyük alâmetler’ olarak ikiye ayrılır. Bu işaretler, Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde çeşitli şekillerde belirtilmiştir. Elbette bu haberlerin verilmesi, insanlara dünyanın fani olduğunu, imtihan yeri olduğunu hatırlatıp, ahireti hesaba katarak yaşamalarını ders vermek içindir.

KÜÇÜK ALÂMETLER

• **İnsanların bina yapmakta birbiriyle yarışmaları:**³ Bina yarışı özellikle asrımızda gittikçe artmıştır. Yüksek veya lüks bina yapmak en yaygın prestij göstergelerinden biri haline gelmiştir. Bu bilgi, insanların sadece dünya hayatını düşünerek ona yatırım yap-

maları olarak da anlaşılabilir. Doğrusunu Allah bilir.

• **İnsanların ölümü temenni etmeleri:**⁴ İnsanların ölümü temenni etmeleri, hiç bir asırda olmadığı kadar artmış, intiharın veya ölüm neden olacağını bile bile zararlı ve zehirli madde bağımlılığı hiçbir asırda olmadığı kadar fazlalaşmıştır.

• **Câriyenin efendisini doğurması:**⁵ Bilindiği gibi, cariyeler efendilerinin emrine göre hareket ederler. Günümüzde de çocukların, adeta ebeveynlerinin efendisi gibi sınırsız özgürlük, sınırsız arzular ile büyütülmeleleri, her istediklerinin adeta kölenin efendisine hizmetkâr olması gibi ebeveynleri tarafından hemen yerine getirilmesine temsili olarak işaret eden bir hadistir.

• **Hicaz'da bir ateşin çıkararak Busra'da (Şam yakınlarında bir yer) develerin ayaklarını aydınlatması:**⁶ Bu rivayet özellikle gü-

nümüzde batıya mutlak biat eden, çoğu sömürge halinde olan Arap ülkelerinin içinde, kıyamete yakın toplu bir uyanışın başlayıp, yayılacağına bir göstergesi olabilir. Doğrusunu Allah bilir.

• **Fırat nehrinin sularının çekilerek, nehir yatağından altın çıkması:**⁷ Bu rivayet, Fırat Nehri altında büyük bir altın rezervi bulunmasıyla gerçekleşmiştir.⁸ Fakat bu buluşun ileriki tarihlerde büyük savaflara ve fitnelere sebep olacağını da yine hadisin rivayetinden anlamaktayız.

• **İkisi de hak iddiasında bulunan iki büyük İslâm ordusunun birbiriyle savaşması:**⁹ Maalesef özellikle batının fitne ve oyunları ile genelde Müslüman toplulukları sürekli savaş halindedirler. Kıyamete yakın bu daha da artarak devam edecek ve büyük iki Müslüman ordunun birbiri ile savaştığı büyük bir savaş gerçekleşecektir.

• **İslâmî ilimlerin ortadan kalkması, cehaletin artması:**¹⁰ Maalesef bu rivayet de günümüzde açıkça gerçekleşmekte olup, İslami ilimlere gösterilen önem çok azalmış, herkes kendi nefesine göre ayetleri yorumlamaya başlamıştır.

• **Depremelerin çoğalması**¹¹

• **Zamanın yaklaşması, gece ile gündün eşit olması:**¹² Gece hayatının artması, gecelerinin gündüz gibi yaşanıyor olmasına başlaması bunun tevili olabilir. Doğrusunu Allah bilir.

• **Cinâyetlerin çoğalması, fitnelerin zuhur etmesi**¹³

• **Yahudilerle Müslümanların savaşmaları, Müslümanların Yahudileri öldürmesi:**¹⁴ Özellikle Yahudilerin son asırda sadece Müslümanlar değil, bütün dünya üzerinde oyunlarının artması ve Filistin'deki Müslümanlara yaptıkları zulümlerin ayyuka çıkması gösteriyor ki, bu zulümler günün birinde hadiste ifade edilen ve onların sonunu getiren büyük savaşa sebep olacaktır.

• **Zinanın açıkça işlenmesi, içki tüketiminin artması, kadınların çoğalıp erkeklerin**

azalması:¹⁵ Maalesef bu alâmetler de günümüzde artarak devam etmektedir. Kadınların çoğalması normal olarak kız çocuk doğumlarının artmasına işaret ediyor olabilir. Ancak bunun dışında savaşlarda erkeklerin ölümlerinin artmasına veya kadınlaşan erkeklere de işaret ediyor olabilir. Doğrusunu Allah bilir.

Buradaki rivayetlerin her biri hakkında uzun uzadıya yorumlar yapmak mümkün, ancak bazı rivayetler çok aşikâr şekilde günümüzde gerçekleşmiş veya gerçekleşiyor olduklarını hemen ilk okuyuşta anlayabiliyoruz.

BÜYÜK ALÂMETLER

• **Dumanın (Duhan) çıkması:**¹⁶ Kıyamet öncesinde dünyayı bir dumanın kaplayacağı ve kırk gün kırk gece kalacağı rivayet edilmiştir.

• **Deccal'in ortaya çıkması:** Deccal adlı sahte mesihin (sahte kurtarıcının/kurtarıcılarının) ortaya çıkarak, insanları çeşitli fikir akımlarıyla saptırmaya, Allah'ı ve ahireti unutturmaya çalışacakları bildirilmiştir.¹⁷

• **Dabbetü'l-Arz'in çıkması:**¹⁸ Yeryüzünden çıkacak bir canlının insanlarla konuşarak onları uyaracağı belirtilmiştir. Bu canlının mahiyetini Allah bilir. Bediüzzaman Hazretleri, Dabbetü'l-Arz'in bir tür hayvan topluluğu olabileceğini ve bu topluluğun, insanların akıllarını başlarına getirmek hikmetiyle yeryüzünden çıkıp musallat olacağını belirtmiştir. Bu yorumuyla, Dabbetü'l-Arz'in tek bir varlık değil, dehşetli bir hayvan topluluğu olabileceğini ima etmektedir.¹⁹

• **Güneşin batıdan doğması:**²⁰ Güneşin batıdan doğması, kıyametin büyük alâmetlerinden biri olarak kabul edilir.

• **Hız. İsa'nın yeryüzüne inmesi:** Hz. İsa'nın yeniden yeryüzüne inerek Deccal'i öldüreceği ve İslam'ı hâkim kılacağı rivayet edilmiştir.²¹

• **Ye'cüc ve Me'cüc'ün çıkışı:** Kıyametin vukuundan önce çıkararak “yeryüzünde bozgunculuk yapacak”²² olan asılları ve soyları belirsiz iki insan topluluğudur.²³ Hz. Zülkarneyn'in

önerine yaptığı seddin yıkılarak²⁴ açılması ile yeryüzüne dağılacaklar, insanlara saldıracak, kentleri yakıp-yıkarak harabe haline getireceklerdir. Bazı rivayetlerde bu seddin Çin seddi olduğu zikredilir.²⁵ Bu haber belki de toplumları ayakta tutan ahlak, kanun ve düzeni ortadan kaldırıp, her şeyi tahrip eden, yakıp yıkan çapulcu topluluklarına işaret ediyor olabilir. Doğrusunu Allah bilir.

• **Üç büyük yer çöküntüsü:** Doğuda, batıda ve Arap Yarımadası'nda büyük yer çöküntülerinin meydana geleceği belirtilmiştir.²⁶

• **Yemen'den büyük bir ateşin çıkması:** Yemen'den çıkacak olan büyük bir ateşin insanları mahşer yerine süreceği rivayet edilmiştir.²⁷ Özellikle son yıllarda Yemen üzerinden batının Müslüman ülkeleri birbirine düşürmeye çalışması, Yemen'in ikiye bölünmesi, hem batının hem Şia'nın Yemen üzerinde oyunlar oynaması, Yemen'in İsrail'e deniz yoluyla giden yardımları engelleyecek kritik bir noktada yer alması gibi durumlar göz önüne alındığında Yemen'in kıyametten önce büyük bir savaşa sahne olacağına işaret olabilir. Doğrusunu Allah bilir.

Bu âlâmetler, İslam kaynaklarında kıyametin yaklaşmasının işaretleri olarak kabul edilir. Ancak, bu haberler mecazi anlatımla bildirilmiş, insanları uyarmak ve aldanişlardan kurtarmak için verilmiş bilgiler olup, ne zaman ve nasıl gerçekleşeceğini ancak Allah bilir. Rabbimiz bizleri ve neslimizi kıyametin dehşetinden ve dünyanın fitnelerinden muhafaza etsin. Amin. Bir sonraki yazımızda görüşünceye kadar Allah'a emanet olun.❖

(Bu yazının kaynaklarına zaferdergisi.com'daki sayfasından ulaşabilirsiniz)

İhtar

GAMZE KOÇ

NE GÜZELMİŞ ve ne kadar da ihtiyacımız varmış meğer geçen ay şu lapa lapa yağan kara. Bir görünüp bir kaybolmadan bir süre misafirimiz olan, şehrin bütün çirkinliklerini örtüp gizleyen, zengin de fakirin de çatısını eşitleyen karın beyazı ne de güzeldi öyle. Beyaz değil de koyu, karamsar bir renk olsaydı ya da kırmızı yağsaydı mesela? Yine böyle yollarını gözler miydik, sanmam. Artık ne kadar alacaya bulandıysak, ne kadar karalar bağladıysa yollarımızı, beyaz olsun varsın tir tir titeyelim der gibi sabretmişiz resmen.

Her hâlimizden belliydi ne çok beklediğimiz. Bütün o alayış nümayış, bu karşılama heyeti olarak hazır kıta oluşumuz karın bembeyaz oluşundan. Renk de bahane aslında. Bizim temize, iyiye, aydınlığa çok ihtiyacımız var da itiraf edemiyoruz. Beyaz olan her şeyin cümlesine, beyazın her türlü hâline “kabul” deyişimiz bundan. Üşümek, donmak pahasına hem de.

Kire, pasa çok bulanmış olmaktan bıkip

usandı da hazır olda bekledi bunca zaman bu karşılama komitesi. Siyah olsa yine iyi, gözlerimiz zifirî karanlığa bakmaktan bihâl olduğu için memleketin dört bir yanından geldi o kar ile ilgili bu güzellemelerin hepsi. Yalan mı?

Çok alışmışız gökten yağan suya hatta bazen şikâyetçisi bile olmayı kendimize hak sayacak kadar alışmışız yağmura. Onun da bir mucize, büyük bir nimet olduğunu ne hikmetse unutmamışız. Kar, artık hem de mecaz anlamıyla değil de hakikaten “kırk yılda bir” gibi yağıyor ya yağmurun pabucu o yüzden damda şimdi. Şımarık olan insan, mucizenin devamlı olanına değil nadir olanına hayran kalıyor maalesef artık. Bize kırk yılın başında olan bir şey lazımmış mest olmak için meğer. Yoksa amasız fakatsız böyle camların önüne hepimizi mihlayıp hayranlıkla bizi ne kendimizden geçirecekti?

Ne kadar yorulmuşuz, yorgunmuşuz. Genci yaşlısı kar yağsa da tatil olsa biz de şöyle keyfini çıkara çıkara kara doysak dedik hemen. Tatildik atıldık ya eminim “İşten güçten kafamı kaşiyacak zaman mı var da kar mı yağmış, gökkuşağı mı çıkmış bileyim?” diyenlerimizin bol bol vakti olmuştu. Pencere önüne oturup karın yağışını izlemeye, hayran kalmaya, uzun uzun bunun bir mucize oluşunu düşünmeye zaman bulmuştu. Kesin.

Hâlbuki o manzara kaçır mıydı hiç! İnsana elinde ne iş varsa bıraktırır, gözü olana iyi seyirler dilenirdi.

Sanki devasa bir eski zaman hallacı gök kubbeye bağdaş kurmuş da şımarık insanın artık burun kıvrıldığı ve tamamen unuttuğu yün yorganın kıymetini hatırlatmak istercesine pamukları tek tek üzerimize saçıyordu. Böyle kafamızdan aşağı boca eder gibi değil de sakince, süzüle süzüle... Hiçbir tanenin de diğerinin yerinde gözü yoktu. Ne kadar muntazam, bir o kadar da her biri aynı büyüklükte... Bu hâlin ancak hayranı, seyircisi olur, şaşırır kalır insan.

Bir masal diyarındaymışız gibi düşünmeye, bir elin bu sefer bizim de içinde olduğumuz bir kar küresini yerinden oynattığını hatırlamaya ne çok ihtiyacımız varmış. O hediyelik eşya reyonlarını süsleyen, salladıkça harekete geçen cam küresinin içinde olanın aslında biz olduğunu fark etmeye ne çok ihtiyacımız varmış.

Havaya düşen ilk cemreden bahsetti haberler geçen gün ve bugün de suya düşmüş. Baharın yine dirilip geri geleceğinden haber veriyor tekrar yeniden.

Duymadım, bilmiyorum diyenleri de dün kar uyandırdı derin uykusundan, bugün bahar. İyi yetiştirdi imdadımıza. İyi geldi. İyi ki yağdı geldi şu güzelim kar ve iyi ki geldi bahar.

Kimine kar, kimine beyaz ihtar kimine bahar.❖

KÜLLÎ Bir Temizlik Faaliyeti Hacamat

MEFRA BİLGE DÖNMEZ

TEMİZLİK ve nezafetin bir ortam için ne kadar elzem olduğunu tekrara hacet yoktur. İnsan vücudunun da zahirî ve bâtinî olarak tahir olması o derece zaruridir. Tevbe suresi 108. ayet-i kerimesinde vurgulanan *“Allah temizlenenleri sever”* hakikati yalnızca maddi temizliğin değil, bütüncül manada her cihetten tahareti emir buyurmaktadır şüphesiz. Tüm asırlara gönderilmiş olan Kur’an elbette ki statik değildir. Ayetin ifade ettiği manalar, hazır zamanda ve gelecek zamanda zuhur edebilecek her türlü manayı da kapsamaktadır. Dolayısıyla kir dediğimizde de akla gelen sınırlı bir mana olmamalıdır. Kanı kirleten ve tahrip eden egzoz gazları, asit, iltihap, kötü koku, suni hormonlar, tarım ilaçları, radyasyon, her dönem farklı varyantlarına şahit olduğumuz, fitratın kaldırmadığı nice necis maddeler de necaset sınıfına dahil edilmelidir.

Malumdur ki temizlik; maddi, manevi ve hükmi olmak üzere üçe ayrılır ve mümin, yaşam rehberi olan hal ilmüne, yani ilmihale göre, hem beden ve bulunduğu yer itibarıyla necasetten taharete ehemmiyet vermeli, hem hükmen temiz olmalı, yani abdest ve gusül farzıyetine hakkıyla riayet etmeli, hem de manevi olarak istiğfar ve nefsinin kötü arzu ve isteklerden arındırmak suretiyle temizlenmelidir. Fakat maddi temizliği de yalnız göz ile görülen necis maddelerden arınmak olarak algılamak yetersiz bir bakış açısı olacaktır.

Günümüzde bilimsel çalışmalar ışığında daha net müşahede etmekte olduğumuz bir hakikat vardır ki o da gözle görülmeyen, asit, mikrop, bakteri ve virüslerin insan vücudunu

adeta kirleterek yaratılıştaki verim ve donanımını sekteye uğratması ve bunlardan kurtuluşun da en önemli bir temizlik hareketi olarak tarif edilmesidir. Bu yazımızda, damarlarımızda ab-ı hayat misali dolaşan, organlarımızın işlevselliğinde etkin olan kanımızın temizliği ve bu temizliğin bizlere katacağı maddi ve manevi sağlığın tesisinde en etkili yöntem olan Resul-i Zîşan’ın (asm) sünneti olan, hacamat üzerinde tefekkür edeceğiz.

Resulullah’ın (sav), hadis-i şeriflerinde bildirdiği ve kendisinin de bizzat uyguladığı hacamat, en kıymetli bir temizlik faaliyeti olmakla birlikte, modern tıbbın aciz kaldığı 21. yüzyıl insanının hastalıklarına elbette ki en tesirli ilaçlardan biridir. Zira Peygamber Efendimiz (sav) *“Hacamat, insanların tedavisi çeşitlerinin en iyilerindedir (en şifalılarından)”* buyurmuştur.

Araştırmacı yazar Mehmet Ali Bulut, Can Boğazdan Çıkar isimli kitabında her hasta-

lığın kaynağının kandaki asit olduğunu vurgular. Beslenmede yapılan ısrarlı ve devamlı hataların neticede bağırsak florasını bozduğunu ve bu bozulmayla birlikte toksik maddelerin atılamayıp, biriktiğini ifade eder. *“Bağırsaklardan emilip karaciğere giden bu asit karaciğerde temizlenmeye çalışılsa da zamanla karaciğer de vazifesini yapamaz hale gelir ve artık kanla beraber bütün organlara toksik maddeler taşınmaya başlar. Katarakt, böbrek taşı, salgı bezlerinde problem, pankreasın insülin salgılamasında denge-sizlik ve tümör dahil birçok hastalık işte bundan sonra baş gösterir. Her gün birbiriyle uyumsuz onlarca gıdayı karışık ve zamansız vücuduna alan insanın kanının temiz kalması elbette mümkün değildir.”*²

Aidin Salih’in şu sözleri günümüzde yaşanan yanlış yaşam tarzını ne kadar da güzel ifade eder: *“İnsanlık tarihinin hiçbir döneminde, bu kadar zararlı bu kadar bol ve bu kadar çeşitli yiyecek bir arada tüketilmemiştir. Bu yüzden günümüzde insanın karaciğeri çöplüğe, vücudu hastalık batağına dönmüştür.”*³

*“Bugün içinde yaşadığımız dünya şartları ile Allah Resulünün yaşadığı dönem arasında hiç şüphesiz çok büyük farklar vardır. İnsanların beslenmeleri, yiyecek ve içecekleri, giysileri, kullandıkları araç ve gereçleri kısaca yaşamları on dört asır öncesi şöyle dursun on dört yıl öncesinden bile çok farklı bir konumdadır.”*⁴ der.

Evet hacamatı ümmetine ısrarla tavsiye eden Resulullah’ın bu sünnetine bugün her zamankinden ziyade muhtacı.

Zira sağlığımızı tehdit eden unsurlar günümüzde etrafımızı çepeçevre kuşatmış durumdadır. Bu zararları bizden bertaraf edecek olan şifalı iksir, elbette yine sünnet-i seniyyeye tâbi olmak ve hacamatla maddi ve manevi kirlere arınmak olacaktır.

Modern tıbbın cerrahi müdahale ile organdan temizlediği tümörlerin kısa bir zaman sonra başka bir organda tekrar gö-

rülmesi; kanın ve vücudun tamamen kirlere arındırılmadan hastalıklardan bütünüyle kurtulmanın imkânsızlığını açıkça göstermektedir. Çok iyi bilinen bir hakikattir ki, tarladaki yabancı otlar kesilmekle değil köklerinden sökülmeyle izale edilir. İşte herhangi bir hastalıkta kanı temizlemek de aynen bunun gibi hastalığı temelinden tedavi etme yöntemidir.

Hacamatın faydalarından sadece bir kısmı şöyledir:⁵

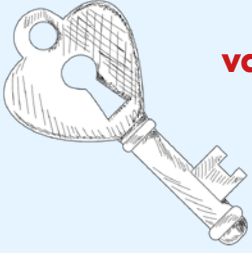
- Hacamat kılcal damarlardaki tıkanıklıkların açar. Kan ve dokulardaki gaz ve toksinlerin atılmasını sağlar.
- Hacamat yapılan bölgeye bağlı damarlardaki kan akımını canlandırır.
- Kaslardaki sertliği ve ödemleri çözer.
- Kan üretiminden sorumlu organları (kemik iliği, karaciğer, dalak) uyarır.
- Bağışıklık sistemini kuvvetlendirir, vücudun direnç kazandırır. Ağrıları giderir hastalıkları önler.
- Kan üretimini düzeltir, iç kanamaları durdurur.

- Bel tutulması eklem ağrısı, baş ağrısı, bel boyun fıtığı ve kireçlenmeye bağlı ağrıları giderir.

- Dalak, karaciğer hastalıkları ve sinirsel psikolojik hastalıklar gibi her tür hastalığın tedavisinde yardımcı olur.

*“Ne mutlu o kimseye ki sünnet-i seniyyeye ittibandan hissesi ziyade ola, veyl o kimseye ki sünnet-i seniyyeyi takdir etmeyip bid’alara giriyor.”*⁶

Kaynaklar: **1.** Ali Rıza Karabulut, Tıbb-ı nebevi Ansiklopedisi, sy. 311. **2.** Mehmet Ali Bulut, Can Boğazdan Çıkar, sy. 162. **3.** Aidin Salih, Gerçek Tıp, sy. 41. **4.** Yrd. Doç. Dr. Mustafa Karataş, Hadisleri Yeniden Anlamak (isam makaleleri) **5.** Aidin Salih, Gerçek Tıp, sy. 143. **6.** Bedi-üzzaman Said Nursi, Lemalar 11. Lema, Beşinci Nükte.

“İnsanın bu dünyada sağlam bir psikolojiyle varoluş amacını bulması ve buna uygun yaşaması nasıl mümkün olabilir?”

FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Soru: “Hocam merhabalar. Hayatım odamdan ibaret. Ailem ve çevremle aram bozuk. Kafam çok karışık. Hiçbir iş başaramıyorum. Hayatın anlamını, varoluşsal olarak neden dünyada olduğumu sorguluyorum. Sorguladıkça daha içime çekiliyorum, işler daha da içinden çıkılmaz hale geliyor. Siz kendi açınızdan bu varoluşsal sorgulamanız hakkında ne yapıyorsunuz ve ne düşünüyorsunuz? İnsanın bu dünyada sağlam bir psikolojiyle varoluş amacını bulması ve buna uygun yaşaması nasıl mümkün olabilir?”

Cevap: Merhabalar kıymetli okurum. Öncelikle bu çok kıymetli sorunuz için çok teşekkür ederim. Bu sorunuz modern insanın kendine sormayı unuttuğu ve hatta sorması gerektiğini dahi bilmeden anlık hazlarla hayatını “geçirttiği” bir gerçekliği ifade ediyor. Şimdi sıkışıp kaldığınız o odanın penceresinden bir anlık da olsa dışarıda gezen insanlara bir bakın. Gülen, kahkaha atan, bağırان, ağlayan, koşan o insanların neredeyse hepsi sizin kendinize sorduğunuz ve cevabı uğruna kendinizi tükettiğiniz soruyu akıllarının ucundan dahi geçirmeden yaşayıp gidiyorlar. Aklinize pencerenizden gördüğünüz insanların hepsinin aklınızı kurcalayan bu soruya tatmin edici bir cevap verdikten sonra dışarıda özgürce gezip eğlendikleri gelmesin lütfen. Bu iddiamın gerçekliğini görmek isterseniz internette birkaç sokak röportajı seyretmenizi tavsiye ederim. Bu sayede modern dönemin ortalama insan seviyesini rahatlıkla görebilirsiniz. Hal böyleyken, si-

zin gibi çok daha entelektüel ve derinlikli bir dertten mustarip bir insanın dört duvar içinde “mağlup” psikolojisiyle yaşamasının, kendinize yaptığınız bir haksızlık olduğunu düşünüyorsunuz.

“İnsanın bu dünyada sağlam bir psikolojiyle varoluş amacını bulması ve buna uygun yaşaması nasıl mümkün olabilir?” Evet, bu soruyu günün neredeyse tamamını “story” atıp “reels” videosu kaydırmakla bitiren insanlara sorarsak muhtemelen boş bir bakış ve alakasız bir gülümsemeyle karşılaşacağız. İşte benim itirazım burada başlıyor. Bu boş ve alakasız gülümsemeyle dışarıda gezen, bir kafede kahvesini yudumlayan kişiye karşılık, bu soruya cevap vermeye çalışan kişi evine kapanıp buhranlar yaşıyor. Aslında o kafede oturup kahvesini içen kişi o soruya cevap vermeye gayret eden ama hayattan da kopmayan kişi olmalıdır.

Bu soruya ciddi sorgulamalara rağmen tatmin edici bir cevap bulunamazsa insan

birçok alanda geriler, enerjisi düşer ve içe çekilir. Nihayet sizin tasvir ettiğiniz gibi bir durum ortaya çıkar. Sorunuzda benim bu soruya karşı tavrımı sorduğunuz için kendi açımdan bu önemli soruya nasıl cevap verdiğimi madde madde yazarak cevap vermeye çalışacağım inşaallah.

• İnsanın temel bir varoluş amacı olmazsa kuru yaprak gibi savrulur. Ben her şeyden önce bir Müslümanım. Yani temel bir varoluş sancısı yaşarsam bakacağım ilk adres dinim olacaktır. Hamdolsun inandığım din bu sorunun cevabını verirken aynı zamanda psikolojik sağlığımın temel taşlarından olan **basitlik, somutluk, netlik** kavramlarını da o kadar ölçülü veriyor ki, bu benim açımdan İslam’ın tek hak din olduğunun kanıtlarından da biridir.

Evet, “ben neden varım?” diye sorduğumda Rabbim bana somut olarak ulaştırdığı Kur’an-ı Kerim’de “*Ben cinleri ve insanları, başka değil, sırf bana kulluk etsinler diye yarattım.*” (Zâriyât, 56) cümlesiyle bana cevap veriyor. Bu ayetteki netlik bir psikolojik danışman olarak beni kendine hayran bırakıyor. Zira insan psikolojisi temel meselelerde soyutluğu, karmaşıklığı, belirsizliği sevmez. Bilakis cevabı basit, somut ve net olarak elde etmeyi arzular. Elbette insan akli çok daha derin tahlillere ve karmaşık işlemlere yetenekli olarak yaratılmıştır ancak her şeyin başı basit, somut ve netlikle başlar. Bundan dolayı varoluşsal sorgulamamı en başta basit, net ve somut cevaplayan bu ayet-i kerime bana en başta güç ve şevk verip daha derin düşünmeme yardımcı oluyor.

• “Rabbim benden kulluk isterken tam olarak neyi kast ediyor?” diye sorduğumda bunun cevabını da yine Kur’an-ı Kerim ve onun pratik hali olan sünnet-i seniyyeden alıyorum. Yine burada **basitlik, somutluk, netlik** kaidesi işliyor. Genel olarak 6 iman esas ve 5 İslam şartıyla cevabımı alıyorum.

Burada modern döneme de bir taş atmadan duramayacağım. Bize çocukken ez-

berletilen 6 iman esas, 5 İslam şartı, 32 farz, 54 farz gibi basit, somut ve net bilgiler zihnimize bir nakış gibi işlenir tek nefeste bunları madde madde sayardık. Ancak bu sayılar alelade sayılar değildi. Bu sayılar başta Kur’an-ı Kerim ve Peygamber Efendimiz’in (sav) sünnetinden başlamak üzere binlerce sahabe, on binlerce tabiin ve âlimin 1400 yıl içerisinde ilmek ilmek çalışmalarının sonucu ortaya çıkan muazzam bir müktesebatın bizim için özetlenmiş damlalarıdır. Yani her bir esasın ve şartın ardında muazzam bir derinlik vardır. Derin bir basitlik... İşte bu büyük konfordan modern dönemin siğ zihniyeti çocukları mahrum bırakmış durumda. Ve hatta yetişkinler bile bu sayıların alelade sayılar olduğu propagandasına inanarak savrulma yaşamaktadırlar.

• 6 iman esasına yürekten inanırken, 5 İslam şartına da riayet etmeye gayret ediyorum. Bunları yerine getirmeye çalıştığımda büyük ölçüde farkında bile olmadan kendimi insanların içine karışmış halde görüyorum aynı zamanda ciddi araştırmalar yaparken buluyorum. Yani süreç içerisinde ister istemez zaten hayata karışmış oluyorum ve bu da beni anlık hazlarla yaşayan “storyci” yerine, basitçe yaşayan ama derin şeyler için çabalayan birine dönüştürmüş oluyor. Mesela Ramazan ayında olmamız hasebiyle 5 şarttan biri olan oruç ibadetini yerine getirmeye gayret ediyorum. Ama yine 6 esastan neşet eden kitaplara ve peygamberlere imanın gereği olan “yardımlaşınız” düsturunca ihtiyaç sahibi ailelere kumanya hazırlayıp dağıtırken buluyorum kendimi. Ve günün sonunda yorgun ama manevi açıdan yoğun bir huzurla evime geliyorum. Son tahlilde mesele, kendini bu sayılara bırakmak ve gereklerini yerine getirmeye gayret etmekle alakalı bir durum.

• Varoluşsal sorgulamaların soyut, kaynaksız, karmaşık ve usulden yoksun bir biçimde yapıldığı takdirde bir sonuç vermeyeceğini bilakis insanı tüketeceğini biliyorum. Zira hayat denen somut gerçekliğin anlamı

basit ve sade olmalıdır. Çünkü dünyada herkes farklı kapasitelerdedir. Herkesin idrak edebileceği basit, somut ve net bir çerçeve çizilmediği takdirde kapasitesi düşük olan ya da kapasitesini kullanmaya fırsat bulamayan insanlara haksızlık olacaktır. Evet, hakikat basit, somut ve net olmalıdır. Bu hakikati elde ettikten sonra dileyen kapasitesine göre daha derinlere inebilir bu bir tercih meselesidir. Ama hakikate meşakkatli, soyut ve karmaşık yollardan ulaşacağımız zannına kapılırsak bu durum enerjimizi sömürür, içimize kapatır, dört duvar arasına bizi hapsedebilir.

• Hayatta elbette beceremediklerim, çuvalladıklarım oldu/oluyor ve daha da olacaktır. Ancak ben temel hedef yolunda (kulluk), somut olarak yapılması gerekenlere odaklanırsam başarısızlıklar beni sarsıp üzse de yerle yeksan etmez. Zira O'nun yolundayım ve duamı eksik etmediysem Allah bana yetişir ve yeter ve elbette tekrar kalkmam için yardımcıları gönderir, teselli de eder.

• Kapasitem ve sınırlarım var benim. Her şeyi başaramam ama birçok şeyi yapabilirim. Kendime ne gereksiz gaz veririm ne de yeteneklerimi, gayretimi görmezden gelirim. İkisi arasındaki dengeye çok dikkat eder mütevazı ve sakince yolumda yürürüm. Yapamadıklarımın ziyade yapabildiklerime odaklanarak yol alırım. Yapamadıklarımı analiz ederim sınırlarımı ve kapasitemi aşıyorsa o an için rafa kaldırır yapabildiklerimi daha iyi yapabilmek adına gayret ederim.

• Bazen de o yolda kalmak şartıyla oturabilir, durabilir ve soluklanabilirim. Her zaman yüksek hızla koşmak zorunda değilim. Yorulur insan ve bazen bittiğini hisseder. Yavaşlayıp o yolda dinlenebilirim. Bazen kendimi azıcık da kayırıp kendime zaman ayırmaya hakkım vardır. Ama bu süreçlerin hepsini o yoldayken (kulluk) yaparım.

• Hayatın basitliği, sadeliği, somutluğu ve küçük adımları sevdiğini hatırımdan çıkarmam. Mütevazı adımlarla ilerler sonuçtan değil çabadan sorumlu olduğumu kendime hatırlatmaktan geri durmam. Bazen tek başıma bazen aile içinde bazen de dost meclislerinde anın lezzetini almaya gayret ederim.

Ben varoluşsal sorgulamalarımı ve psikolojik sağlığını bu çerçeveye ele alıyorum. Umarım size de faydası olur. Selam ve dua ile...❖

Bir Hatıra

Allah'ı Anlatmak İdeolojik Değil mi?

PROF. DR. ÂDEM TATLI

BURSA'NIN bir ilçesinde fen lisesinde Evrim ve Yaratılış Konferansı'nın sonunda çok enteresan bir soru sorulmuştu. Karşılıklı soru-cevap şeklindeki konuşma şöyle cereyan etmişti:

- Siz evrimin ateist ideolojiye alet edildiğini söylüyorsunuz. Peki, birisine Allah'ı anlatmak da ideoloji olmuyor mu?

- Şöyle düşünebiliriz. Bu sınıfta vazifesi olmayan ve dolayısıyla kullanılmayan bir cisim veya eşya var mı? Mesela koltuklar vazifesiz mi, elektrik lambaları, masa veya tahta vazifesizler mi?

- Elbette her varlığın bir görevi var. Bu sınıfta lüzumsuz bir eşya yoktur.

- Güzel. Mesela şuraya bir

makine koymuş olsalar. Siz de bu salondan sorumlusunuz. Bu makinenin ne işe yaradığını ve nasıl kullanılacağını sorar mısınız?

- Sorarım.

- Kime sorarsınız?

- Onu yapan ya da nasıl çalıştığını bilen birisine.

- Yeryüzünün halifesi durumunda, en akıllı ve şuurlu olan kimdir?

- İnsan.

- Her şeyin vazifesi bilindiği gibi en şerefli mahlûk olan insanın vazifesi, dünyaya niçin gönderildiği, buradan sonra nereye gideceği de bilinmelidir, sorulmalıdır öyle değil mi?

Mesela siz hastalandığınız zaman kime gidiyorsunuz?

- Doktora.

- Niçin doktora gidiyorsunuz? Niye inşaat mühendisine gitmiyorsunuz? Belki de sizi daha ucuza tedavi eder.

- Onun sahası değil.

- Güzel. Demek ki her konuyu, o sahanın

erbabından, o konuda ihtisas ve bilgi sahibi olandan sormamız gerekiyor. Bu durumda insanın vazifesinin ne olduğunu en iyi kim bilir?

- Onu yaratan.

- Demek ki insanın vazifesini, dünyaya gönderiliş gayesini Allah'tan, yani O'nun elçisinden, Kur'an'dan ve o sahada ihtisas olanlardan soracağız. Bu durumda Allah'tan ve insanın bu dünyaya gönderiliş gayesinden bahsetmek ideolojik oluyor mu?

- Olmuyor.

- Şuna da dikkatinizi çekmek isterim: Bir konu hakkında bilgi sahibi olmak başka şey, o bilginin ideolojik olarak kullanılması başka şeydir.

Bir kimsenin Hıristiyanlığı bilmekle Hıristiyan, Budizm'i bilmekle Budist olmaya çağrı gibi, İslamiyet'i bilmekle de Müslüman olmaz. Nitekim din derslerinde belirli dinler hakkında bilgi verilir. Bu ideolojik olarak adlandırılmaz.❖

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

İnsanın kalbi bir bahçe gibidir. Bakılırsa orada laleler, güller biter, bakılmazsa zararlı otlar...

— **MEHMET KIRKINCI**

Allah, yarattığı çiçekler için bizden cevap bekler.

— **TAGORE**

Maddî musibetleri büyük gördükçe büyür, küçük gördükçe küçülür.

— **BEDİÜZZAMAN SAİD NURSI**

Bir kabahat işlemekle çamura düşebiliriz; fakat orada durup kalmak icap etmez.

— **CHATEAUBRIAND**

En zor ilim kendini bilmektir.

— **UNAMUNO**

Saygı olmadan, sevgi dengesini kaybeder.

— **DOĞAN CÜCELOĞLU**

Yeterli zamanımız hep vardır; yeter ki yerinde kullanalım.

— **GOETHE**

Gülünle birlikte geçirdiğin zaman, gülünü önemli yapar.

— **SENAİ DEMİRCİ**

Yapman gereken hayırlı ve yararlı işleri yarına bırakma. Bir bakarsın, yarın olur da sen olmazsın..

— **HZ. ALİ (KV)**

Tekrar çiçek açıyor ağaçlar
Bu olsa gerek iade-i itibar.

— **İBRAHİM TENKEKİ**

Mutluluğa giden iki yol: kendinden çok şey,
başkalarından az şey bekle.

— **A. HERBEST**

Kalbime döneceğim ama hangi yolla?

— **İSMET ÖZEL**

Musibet birdir; ama kişi sızlandı mı iki olur!

— **İBNİ SEMMAK**

Ne kadar çok söylersen, karşıdaki o kadar az hatırlar. Az söyle de kazancın çok olsun.

— **FENELON**

Âlim bazı şeyleri bilir; cahil ise her şeyi...

— **AHMET HAMDİ TANPINAR**

Ey insanoğlu! Seni unutmayı sen de unutma.

— **HZ. ABDÜLKADİR GEYLANİ (KS)**

Çocuğun adı konulunca çağırılması kolay olur.

— **ATASÖZÜ**

HÂL DİLİ
OSMAN SUROĞLU

Asıl alkışlanması gerekkenler,

bir yerden bir yere değil;
yanlışlardan doğruya, hatalardan
fazilete sıçrayabilenlerdir...
Yoksa diğerinde çekirgelerle pireler bile,
insandan daha üstün!

M. Behaeddin Şemî